

31 Mart Yerel Seçimleri üzerine

Düzen muhalefeti, yerel seçimdeki başarısını yeni politik hamlelere yöneltmek bir yana, seçmen kitlesini yeni başarılar (yeni "bahar"lar!) için yeni bir seçime kadar sabırla beklemeye ikna etmek için kullanacaktır. Bu arada bir yandan büyük belediyelerin büyük rant kaynaklarıyla dayandığı güçleri tatmin etmeye, öte yandan gündelik kent yaşamındaki bazı rahat-

latıcı düzenlemelerle yıllardır tedirgin liberal ara katmanları yatıştırmaya çalışacaktır.

(...)

Devrimci hareketin ve toplumsal muhalefetin sınav ve dolayısıyla başarı alanı seçim sandıkları değil, fakat işçi sınıfı ve emekçilerin sermayenin acımasız saldırılarına karşı savunulabilmesidir. Bu çaba içinde işçilerin ve emekçilerin birliğinin, örgütlenmesinin ve eylemli mücadele kapasitesinin yükseltilebilmesidir.

s.3

Haftalık
Sosyalist
Siyasal Gazete

ISSN 1300-3585

Sayı 2019 / 14
5 Nisan 2019 - 1 TL

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak42.net

Seçim sonuçları ve ekonomik kriz

Krizin sonucu olarak ağırlaşan hayat koşullarının, özellikle de işsizliğe ve pahalılığa karşı büyüyen memnuniyetsizliğin düzeyi düşünüldüğünde, kriz karşıtı tepkinin sandığa henüz yeterince yansımadağı görülmektedir. Bu olgu, düzen muhalefetinin ekonomik sorunların çözümü konusunda geniş emekçi kitlelere güven veremediğinin göstergesi

olduğu kadar, krizin sonuçlarına karşı oluşan tepkinin mevcut kutuplaşmanın sınırlarını kendiliğinden aşmadığının da ifadesidir. Ancak bu durum işin özünü değiştirmemektedir. Zira siyasal çalkantı koşullarında derinleşen ekonomik kriz, AKP-MHP blokunun geleceğini olduğu kadar siyasal süreçlerin nasıl seyredeceğini de esasta belirleyecektir.

5

Yerel seçimler aynasında AKP ve emperyalizm

Seleçim sonuçları, AKP'nin karşı karşıya kaldığı sorunlar ve yüz yüze bulunduğu ağır kriz, emperyalistlerin Erdoğan'ı terbiye etmesini kolaylaştıracaktır.

6

Sermayenin istikrarı için işçi sınıfına yıkım!

Düzen muhalefeti ve AKP'siyle sürekli istikrar vurgusu yapılması emekçiler için hiç de hayırlı değildir. Bunun bedeli işçi sınıfı ve emekçilere ödettirilecektir.

20

Saldırıları bitmiyor: Boşanma davalarına arabuluculuk!

Kapitalizm engeli aşılmadan, kadınların "ev köleliği" son bulmadan, kadın hak ve özgürlükleri alanında esaslı bir değişim mümkün değildir.

Komintern'in 100. yılı... Çekilen dalga ve geri çekilmenin sorunları - H. Fırat

s.12

Macar işçilerine selam - V. İ. Lenin

s.16

Seçim sonuçları ve ekonomik kriz

Kriz karşıtı çalışmamızın temposunun artırılarak daha geniş emekçi kesimlere ulaşılması, belli mevziler üzerinden ateşleyici mücadele örneklerinin yaratılması, krizin yarattığı yıkıcı etkiye karşı bir şeyler yapmak isteyen işçilerin bir araya geleceği zeminlerin oluşturulması, önümüzde duran görevlerdir.

Geride kalan seçimlerin henüz tozu dumanı dağılmış değil. Şu ana kadarki gelişmeler, AKP'nin başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlerde aldığı yenilgiyi kolay hazmedemeyeceğini gösteriyor. Yeniden oy sayımları sürerken ve bloklar arası gerilim artarken, olayların nasıl seyredeceğini tahmin etmek belli zorluklar içeriyor.

Ancak kesin olan şudur. Uluslararası sermaye çevreleri ile işbirlikçi tekelci burjuvazi seçim sonuçlarından bir hayli memnundur. Oluşan tabloyu kendi ekonomik dayatmalarını daha hızlı hayata geçirmek için büyük bir imkân olarak görmektedir. Sonuçlar ekonomik kriz koşullarında iyice sıkışan AKP'yi denetim altına almayı kolaylaştırmakta, ona verdiği desteği daha kapsamlı bir mutabakata çevirme olanaklarını güçlendirmektedir.

TÜSİAD'ın yaptığı açıklama, Erdoğan'ın yaşadığı güç kaybının şokunu atlatmadan vaat ettiği reform ve yeni ekonomik program, bu mutabakatın en önemli başlığının ekonomik kriz ve buna karşı alınacak önlemler olduğunu göstermektedir. Tekelci sermaye krizin faturasını emekçilerin sırtına yıkmak konusunda tam ve kesin adımlar istemekte, iktidar bloku da bu konuda tekelci sermaye gruplarıyla tam bir uyum içinde davranacağını beyan etmektedir.

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun daha seçim sonuçları tam olarak netleşmeden iktidara yaptığı "ekonomik krizin sonuçlarına karşı birlikte davranma" çağ-

rısı, düzen muhalefetinin de bu mutabakata dahil olma isteğinin dışı vurulması anlamına gelmektedir.

Halen bütün dikkatlerin üzerinde toplandığı ve taraflar açısından çok önemli olan İstanbul tartışmasının izleyeceği seyir bu temel önemde durumu değiştirmeyecek, en fazla bu mutabakata düzen muhalefetinin göstereceği uyumun konjonktürel sınırlarını belirleyecektir.

Düzen içi çatışma ve dalaşmaların alacağı biçim ne olursa olsun, eğer krizi hafifletici birtakım önlemleri almayı başaramazlarsa, önümüzdeki süreçte esas çelişki ve çatışma, bir avuç azgın sömürücü ve onlara hizmet eden iktidar bloku ile geniş işçi ve emekçi kesimler arasında olacaktır.

Krizin sonucu olarak ağırlaşan hayat koşullarının, özellikle de işsizliğe ve pahalılığa karşı büyüyen memnuniyetsizliğin düzeyi düşünüldüğünde, kriz karşıtı tepkinin sandığa henüz yeterince yansımadağı görülmektedir. Bu olgu, düzen muhalefetinin ekonomik sorunların çözümünü konusunda geniş emekçi kitlelere güven veremediğinin göstergesi olduğu kadar, krizin sonuçlarına karşı oluşan tepkinin mevcut kutuplaşmanın sınırlarını kendiliğinden aşamadığının da ifadesidir. Ancak bu durum işin özünü değiştirmemektedir. Zira siyasal çalkantı koşullarında derinleşen ekonomik kriz, AKP-MHP blokunun geleceğini olduğu kadar siyasal süreçlerin nasıl seyredeceğini de esasta belirleyecektir. Sorun,

düzen muhalefetinin sosyal demagoji ile harekete geçiremeyeceği açık olan tepki ve öfkenin, sorunun esas muhatabı devrimci hareket ve toplumsal muhalefet güçleri tarafından ne kadar harekete geçirilip geçiremeyeceğiyle ilgilidir.

Sınıf hareketinin verili koşullarında ağırlaşan krizin geniş kitlelere etkisi, var olanı koruma refleksiyle içe kapanma ve sinme olarak karşımız çıkmaktadır. Hareketin mevcut bilinç ve örgütlülük düzeyi ile ülkenin içinde bulunduğu siyasal iklim düşünüldüğünde, çok da şaşırtıcı olmayan bu tablonun değişmesi, krizin daha da derinleşmesinin ürünü olarak yaşanacak kendiliğinden süreçlere bırakılamaz. Kriz karşıtı çalışmamızın temposunun artırılarak daha geniş emekçi kesimlere ulaşılması, belli mevziler üzerinden ateşleyici mücadele örneklerinin yaratılması, krizin yarattığı yıkıcı etkiye karşı bir şeyler yapmak isteyen işçilerin bir araya geleceği zeminlerin oluşturulması, önümüzde duran görevlerdir.

Sınıf devrimcileri seçim sürecinde olduğu gibi 1 Mayıs döneminde de krizi temel gündem olarak ele alacaklardır. Derinleşen ekonomik kriz ile yoğunlaşan faşist baskı ve terör politikaları arasında bağ kuran bir hatta 1 Mayıs'a hazırlanacaklar, 1 Mayıs'ın krize ve baskı politikalarına karşı güçlü bir protesto olarak gerçekleşmesi için büyük bir çaba harca-yacaklardır.

Kızıl Bayrak

Haftalık Sosyalist Siyasal Gazete

Sayı: 2019/14 * 5 Nisan 2019 * Fiyatı: 1 TL

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ersin Özdemir

EKSEN Basım Yayın Ltd. Şti.

Yayın türü: Süreli Yaygın

Yönetim Adresi: EKSEN YAYINCILIK

Osmanağa Mah. Kırtasiyeci Sk. No:9 Kat:2 Daire:7
Kadıköy / İstanbul

Tlf. No: (0212) 621 74 52 - 0536 285 73 25

e-mail: info@kizilbayrak.net

twitter: @kizilbayraknet

www.kizilbayrak41.net

Baskı: SM Matbaacılık - Çobançeşme Mahallesi Sanayi Cad. Altay Sk. No: 10 A Blok - Yenibosna / İSTANBUL

31 Mart Yerel Seçimleri üzerine

1- Yerel seçimlerin tüm önemi, düzen içi siyasi güç dengelerine etkisinden gelmekteydi. Bu açıdan sonuçlar ortaya ikili bir tablo çıkarmıştır. Bir yanda başta üç büyük kent olmak üzere önemli bazı kentleri kazanmış bir düzen muhalefeti, öte yanda ekonomik krizin yıkıcı etkilerine rağmen %51'lik oy oranını koruyabilen dinci-faşist bir iktidar bloku. Fakat bu korunan bir denge anlamına gelmemektedir. İktidar bloku, özellikle de onun AKP kanadı, başta İstanbul ve Ankara olmak üzere önemli bazı büyük kentleri kaybederek politik ve moral bir darbe almıştır. Seçimi izleyen günlerin tüm havası buna ayrıca tanıklık etmektedir. Dinci-faşist iktidar aldığı oy oranı üzerinden uğradığı başarısızlığın etkisini dengelemeye çalışsa da etkili olamamaktadır. Zira bizzat taraflar seçim kampanyasının başarı kriterini büyük kentlere, özellikle de İstanbul ve Ankara'ya odaklamıştı.

Öte yandan düzen muhalefetinin başarısında belirleyici etken, HDP'nin izlediği seçim politikası olmuştur. Bir tek İzmir hariç tüm öteki kentlerin kazanılması, kesin olarak HDP seçmenlerinin desteği ile olanaklı olabilmiştir. Düzen muhalefetinin belli sınırlarda bir başarısı, ekonomik krizin yıkıcı ortamında oy oranlarındaki değişim üzerinden kendini gösterebilirdi. Bu açıdan ortada sözü edilebilir bir başarı yoktur. Bu halen dinci-faşist iktidar blokunun en önemli tesellisidir.

2- Yerel seçimlerin Kürdistan illeri açısından önemi, kayyumlarla gasp edilen belediyelerden gelmekteydi. Hile ve gaspla elde tutulabilen birkaçı hariç HDP tüm ötekilerini geri almayı başarmıştır. Bu arada düzen gericiliğinin tüm kanatları tarafından özel bir hassasiyetle karşılanan Kars ve Iğdır gibi kentleri de kazanmıştır. Kürt siyasal hareketinin yerel seçimlerdeki başarısının anlamını tam olarak değerlendirebilmek için Kürdistan'da Türkiye'nin geri kalanı ile hiçbir biçimde kıyaslanamaz olan çok özel baskı ve terör koşullarını göz önünde bulundurmak gerekir. Kürt hareketinin başarısı buna rağmenidir.

3- Tam da seçimlerin yapıldığı gün, sermaye kodamanlarının örgütü TÜSİAD yaptığı açıklamada, yerel seçimi izleyecek seçimsiz dört buçuk yıla ve hemen seçimlerin ardından yapılması gereken-

Henüz eylemli biçimler kazanmamış olsa da, ağırlaşan hayat koşullarına, özellikle de işsizliğe ve pahalılığa karşı büyüyen memnuniyetsizlik, ekonomik krizin daha şimdiden sosyal krizi de yeni bir düzeyde ağırlaştırmaya başladığını göstermektedir. Devrimci siyasal mücadele adına yapılabileceklerin gerçek alanı da işte burasıdır. Devrimci hareketin ve toplumsal muhalefetin sınav ve dolayısıyla başarı alanı seçim sandıkları değil, fakat işçi sınıfı ve emekçilerin sermayenin acımasız saldırılarına karşı savunulabilmesidir.

lere dikkati çekti. "Yapısal ekonomik reformlar"a odaklanma, acilen bir yeni ekonomik paket, serbest piyasa kurallarına tam sadakat vb. Aynı günün gecesinde yaptığı "balkon konuşması"nda Tayyip Erdoğan TÜSİAD'ın mesajını aldığını ve onayladığını açıklıkla ortaya koydu. Dört buçuk yıllık iktidardan, "serbest piyasa ekonomisi kurallarına tam bağlılık"tan, artık ekonomiye odaklanmaktan ve yeni ekonomik reformlardan özellikle söz etti. Bunu, ağır ekonomik krizin yıkıcı etkileriyle belirlenecek yeni dönem için, tekeli sermayenin tüm kanatları ile Tayyip Erdoğan iktidarı arasındaki uyum ve mutabakatın açık bir göstergesi olarak değerlendirmek gerekir.

4- TÜSİAD açıklamasının zamanlaması özellikle manidardır. Açıklama seçim günü ama sonuçlar açığa çıkmadan önce yapılmıştır. Bu sözünü ettiğimiz uyum ve mutabakatın seçim sonuçlarından bağımsız ele alındığı anlamına gelir. Açıklama dört buçuk yıllık seçimsiz döneme özel vurgu yaparak Tayyip Erdoğan iktidarına açık desteğini ifade etmiştir. Bu

davranışın açıklaması için yakın zamanda yayınlanan **TKİP VI. Kongresi Bildirgesi**'ne başvuracağız:

"- Batılı emperyalistlerle uyum içinde büyük burjuvazinin tüm kesimleri AKP'nin önünü bizzat açmışlar ve uzun yıllar boyunca onu blok halinde desteklemişlerdi. Ardından AKP kendi özel hedeflerine yönelip sorunlar yarattıkça, burjuvazinin bir kesimi batılı emperyalistlerle uyumlu biçimde onu sınırlayacak başarısız arayışlara girmişti. Şimdi yeni bir durum var. Artık tüm kesimleriyle büyük burjuvazi yeniden blok halinde dinci-faşist iktidarı desteklemektedir. Ekonomik ve sosyal krizin alabildiğine ağırlaştığı günümüz koşullarında bu onlar payına bir tür zorunluluktur. Zira krizin etki ve sonuçlarına karşı işçi sınıfını ve emekçileri dizginlemekte bugün için daha uygun, işlevli ve olanaklı bir alternatiften yoksundurlar.

- Mevcut iktidar emekçi kitlelerin bir kesimini dinci-şoven ideolojiyle denetim altında tutmakta, mücadeleye açık öteki kesimlerini ise baskı, yasaklar ve kaba zorla dizginlemektedir. Bu, kriz koşulla-

rında sermaye sınıfının bütünü için vazgeçilemez bir imkandır. Nitekim Tayyip Erdoğan da iktidarının bu yönünü gitgide daha çok öne çıkarmakta, büyük burjuvazinin ve emperyalist odakların desteğini buradan hareketle korumaya ve güçlendirmeye çalışmaktadır." (TKİP VI. Kongresi Bildirgesi, Aralık 2018)

5- AKP-MHP iktidarıyla belirli sınırlar içinde sorunlu ama büyük burjuvaziyle tam uyumlu düzen muhalefeti de sözü edilen mutabakatla uyumlu hareket edecektir. Yerel seçimdeki başarısını yeni politik hamlelere yöneltmek bir yana, seçmen kitlesini yeni başarılar (yeni "bahar"lar!) için yeni bir seçime kadar sabırla beklemeye ikna etmek için kullanılacaktır. Bu arada bir yandan büyük belediyelerin büyük rant kaynaklarıyla dayandığı güçleri tatmin etmeye, öte yandan gündelik kent yaşamındaki bazı rahatlatıcı düzenlemelerle yıllardır tedirgin liberal ara katmanları yatıştırmaya çalışacaktır. 2023'e yönelik bu politik tutumda zamansız bir değişimin tek gerçek nedeni, ağır ekonomik kriz koşullarında

ve tümüyle muhalefetin katkısı dışında patlak verebilecek gelişmeler olabilir ancak. Böyle bir durumda, elbette ki itfaiyeci ve sapırtıcı bir sahte alternatif güç misyonuyla, değişik bir tutuma yönelebilecektir.

6- Seçim sonuçları üzerine emperyalist merkezlerden yansıyan açık bir tepki ya da tutum yok henüz. Fakat emperyalist basının ilk tepkileri bu konuda yeterli bir fikir vermektedir. Hemen tümü de, önemini abartmaktan özenle kaçınarak, ortaya çıkan sonucu kısmi bir yenilgi saymakta ve memnuniyetle karşılamaktadır. İçlerinden biri, Tayyip Erdoğan 'gücünün sınırlarını kabul etmek zorunda kaldı' diye yazdı. Bunu bir durum değerlendirmesi kadar, hatta ondan da çok, bir telkin saymak gerekir. Görünürdeki tüm güdültüye rağmen, gerçekte emperyalist dünyanın Tayyip Erdoğan iktidarıyla sorunları esasa ilişkin değildir. Tüm sorun onun belli sınırları aşmaması gerektiği, oysa zaman zaman bu sınırları zorlamaya yeltendiğidir. "Gücünün sınırları" hatırlatması aynı zamanda buna yöneliktir. Emperyalist basının öteki hatırlatmaları, esası yönünden neredeyse TÜSİAD açıklamasının bir tekrarıdır. Bu, işbirlikçi büyük burjuvaziyle batılı emperyalistler arasındaki uyumun da bir göstergesidir.

7- Türkiye'nin gündeminde halen ağır bir ekonomik kriz var ve bunun giderek ağırlaşaacağı iktidar çevreleri dışında herkesin ortak kanısıdır. Batılı emperyalistler tam da bunu, Tayyip Erdoğan iktidarını terbiye etmenin ve yeniden tam uyuma çekmenin bir olanağı olarak değerlendireceklerini bir dizi davranışla şimdiden belli etmiş durumdadır. İktidar payına sınırlı bir başarısızlık anlamına gelen seçim sonuçlarını gizlenemeyen bir memnuniyetle karşılamaları da bundandır. Bunun getirdiği politik ve moral zayıflamanın işlerini kolaylaştıracağı düşünülürler. Bunda haksız da değildir.

8- TÜSİAD kodamanları ve tüm öteki büyük sermaye çevreleri, neredeyse ağız birliği halinde, "yapısal ekonomik reformlar" talebini bir an önce açıklanacak bir acil "ekonomik önlemler paketi" ile birlikte dile getirmektedirler. Tayyip Erdoğan iktidarının bu istemin gereklerini yerine getirmekten başka bir seçeneği yok. Nitekim bunun için seçimlerin geride bırakılması bekleniyordu.

9- Artık seçimler sonrasındayız ve bu saldırının ilk adımı her an gündeme gelebilir (ilk büyük zam saldırılarına geçildi bile). Bu, güdültülü ve aldatıcı seçim atmosferinin, yerini toplumun gerçek gündemine, işçi sınıfı ve emekçilerin gerçek sorun alanlarına bırakması demektir. Henüz eylemli biçimler kazanmamış olsa da, ağırlaşan hayat koşullarına, özellikle de işsizliğe ve pahalılığa karşı büyüyen

memnuniyetsizlik, ekonomik krizin daha şimdiden sosyal krizi de yeni bir düzeyde ağırlaştırmaya başladığını göstermektedir. Devrimci siyasal mücadele adına yapılabileceklerin gerçek alanı da işte burasıdır. Devrimci hareketin ve toplumsal muhalefetin sınav ve dolayısıyla başarı alanı seçim sandıkları değil, fakat işçi sınıfı ve emekçilerin sermayenin acımasız saldırılarına karşı savunulabilmesidir. Bu çaba içinde işçilerin ve emekçilerin birliğinin, örgütlenmesinin ve eylemli mücadele kapasitesinin yükseltilebilmesidir. (Partimiz buna ilişkin sorunların kapsamı, anlamı ve gerekleri üzerine değerlendirmelerini, **TKİP VI. Kongresi Bildirgesi** üzerinden ortaya koymuş bulunmaktadır).

10- Son bir nokta, son yerel seçimler üzerinden kendini bir kez daha gösteren "belediye sosyalizmi" eğilimleri üzerine: Partimiz yüzyıllık geçmişi olan bu kötü ünlü oportünist eğilimin eleştirisini yıllardır yapmakta, reformistleri teşhir etmekte ve samimi devrimcileri uyarılmaktadır. Seçimlerden devrimci politik amaçlarla yararlanmak ile kapitalist düzenin temel gerçeklerini unutup reformist boş hayaller yaymak temelden farklı şeylerdir. Devrimciler yerel seçimlere, kurulu düzen tabanı üzerinde tümüyle farklı bir yerel yönetim deneyimi ile sorunları çözebileceklerini iddia etmek için değil, fakat tam da bunun bu düzenin temelleri korundukça neden yapılamayacağını anlatmak üzere katılırlar. Merkezi siyasal iktidar (ve başlıca kamu gelirleri) burjuvazinin elinde ve birikmiş zenginlikler sermayenin tekelinde kaldığı süreçte, yapılabileceklerin ancak çok sınırlı, çok iğreti ve tümüyle geçici olabileceğini yüreklilikle söylerler. Son derece küçük bir yerleşim alanının sınırlı bazı başarılarını alıp "komünist belediyeçilik modeli" olarak sunmak, kitleleri boş hayallerle aldatmak ve reformizmin değirmenine su taşımaktır.

Bunlar yüz yıllık tartışmalardır. Dünya komünist ve işçi hareketinin bu konuda yüz yılı aşan bir deneyimi vardır. Genel sonuç şudur: Parlamentarizme, onun özel bir uzantısı olarak millendarizme (bakanlıkçılık) ve nihayet belediye sosyalizmine eğilim, devrimci olmak iddiasındaki akımlar için zamanla ve kaçınılmaz bir biçimde bozulmanın ve çürümenin en kestirme yoludur. Salt klasik bir örnek oluşturan İkinci Enternasyonal değil, fakat Komünist Enternasyonal ürünü devrimci sınıf partilerinin İkinci Dünya Savaşı sonrası deneyimleri de bu gerçeğin en tam, en kesin, en tartışmasız bir doğrulanması olmuştur.

TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİ
2 NİSAN 2019
www.tkip.org

Bu seçimlere de hileler ve zorbalık damgasını vurdu

Türkiye bir seçimi daha geride bıraktı. Özellikle son yıllarda gerçekleşen her seçim gibi bu seçim de hile, zorbalık ve hırsızlıkların gölgesinde geçti. Arsızlığı ve pervasızlığıyla burjuva temsili kurumları herkesin gözünde değersizleştiren ve meşruiyetini sorgulatan Erdoğan- AKP iktidarı bu seçim sürecine de çirkeflilikleriyle damgasını vurdu. Seçim çalışmaları sırasında neredeyse tüm medya tek ses olup iktidarın borazanlığını yaptı. Özel haber kanallarında neredeyse tüm gün AKP-MHP mitingleri izletildi. Günde 3743, ayda 112 bin, yılda 1 milyon 344 bin asgari ücretlinin maaşını yiyen devlet kanalı TRT, seçim öncesinde Cumhuriyet İttifakı lehine 27 saat yayın yaparken, Millet İttifakı lehine ise 3 saat 29 dakika yayın gerçekleştirdi. HDP lehine ise hiç haber yapılmadı.

Her seçim öncesinde olduğu gibi HDP'ye yönelik polis baskınları ile gözaltı-tutuklama terörü uygulandı. HDP binaları zindanlarda ve dışarıda devam eden açlık grevleri nedeniyle defalarca basıldı, onlarca HDP'li gözaltına alındı. Yine AKP'nin seçim çalışması kapsamında Türkiye ve Kürdistan'da onlarca kentte evler basıldı, yüzlerce partili gözaltına alındı. Seçim çalışması yürüten güçler ile çoğu il ve ilçe belediye eşbaşkan adayları gözaltına alındı, tutuklandı. Meydanlarda kurulan seçim stantlarına polis saldırıları gerçekleşti, devlet güdümünde faşist saldırılar yaşandı. Bu polis-yargı zorbalığını medyadaki kara propaganda izledi. Milyonlarca insanın oy verdiği yasal ve meşru bir parti olan HDP açıktan hedef gösterildi, terör örgütü ilan edildi ve vebalı muamelesi gördü. "Kürt kardeşleri"nin oyuna talip olan düzen partileri, Kürtlerin siyasi iradesini görmezden geldi.

Seçim öncesinde yaşananları seçim günü yaşanan rezillikler tamamladı. İçişleri Bakanlığının verilerine göre seçimlerde 4 kişi öldü, "62'si 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen

Kütükleri Hakkında Kanun'a muhalefet, 51'i oy pusulalarının fotoğraflarını çekme, 35'i tehdit ve hakaret, 62'si kasten yaralama ve darp, 15'i oy verme düzeyini bozma, 11'i seçim evrak ve malzemeleri üzerindeki suçlar, 20'si izinsiz silah taşıma ve 54'ü diğer suçlar olmak üzere" toplam 310 olay yaşandı. Seçimlere saşa hazırlanır gibi hazırlanan AKP, seçim günü sandık başlarında da terör estirdi. Malatya Pütürge'de açık oy kullanılmasına engel olmak isteyen Saadet Partili iki müşahit, AKP'li adayın yeğeni tarafından öldürüldü. Kadıköy'de ise AKP'liler bir okulu basarak bir kişiyi bıçakladı. Giresun E tipi kapalı hapishanesinde seçmen kaydı bulunan 350 tutukludan yalnızca 80 kişiye oy kullanıldı, kalan seçmenlerin oy kullanması bizzat hapishane müdürü tarafından engellendi. Kürdistan'ın birçok kentinde askerlere birden fazla oy kullanıldı. Diyarbakır Hani'de seçimleri izleyen İtalyan heyetinden Sonia Helena Rosset ve Noemi Colombo gözaltına alındı. HDP'li müşahitler sandık başlarından uzaklaştırılmak istendi, darp edilip gözaltına alındılar.

Yaşanan bu rezillikler seçimlerin nasıl bir aldatmaca olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Seçimin hemen ardından elektriğe gelen yüzde 37'lik zam ise seçim denilen oyunun emekçilerin yaşamında hiçbir değişiklik yaratmayacağına en açık göstergesi. Derinleşen ekonomik krizin faturası işçi ve emekçilerin sırtına daha pervasız bir biçimde yıkılmaya devam edilecek. Patronlar kulübü TÜSİAD'ın seçim günü yaptığı "yapısal reformlar" talebi ve dinci faşist iktidarın "ekonomik yapılandırmaya gidilecek" açıklamaları işçi sınıfını bekleyen yeni bir saldırı dalgasını işaret ediyor. İşçi ve emekçilerin yapması gereken sermayenin saldırılarına karşı temel ve acil talepleri etrafında bir araya gelerek emeğini koruma mücadelesini yükseltmek olmalıdır.

Yerel seçimler aynasında AKP ve emperyalizm

AKP ve düzen cephesinde süreçlerin bundan sonraki seyrine etkide bulunabilecek bir yerel seçim dönemi geride kaldı. Yerel seçimler tablosu, her cephede yaşadığı sorunların ürünü olarak dinci-faşist partinin yaşadığı kan kaybını ortaya koydu.

Belli bir rahatlama ve moral bulmayı ifade eden “demokrasi kazandı”, “umut kazandı” gibi fanteziler bir yana bırakılırsa, oy oranı üzerinde birinci parti olma konumunu korumakla beraber, 31 Mart yerel seçimlerinin esas kaybedeni AKP ve şefi Erdoğan oldu. AKP'nin büyük bir rant, vurgun ve her türden yolsuzluk kapısı olan büyük kentlerdeki belediyeleri kaybetmesi, kendisi payına büyük bir politik ve moral darbe oldu.

HDP, AKP-MHP ittifakını hedefleyen politikasıyla, yerel seçimlerin asıl kazananı oldu. Kürt illerinde kayyum belediyelerini geri alma başarısını gösterebildi. CHP'nin kilit önemde büyük şehirlerin yanı sıra birçok ilde de bazı belediyeleri almasını Kürtlerin desteğine borçlu olduğu herkes tarafından kabul ediliyor.

AKP'nin ortağı MHP de yerel seçimlerin kazananları arasında yer aldı.

Sayırsız sorunlar yumağı içinde ve yüz yüze bulunduğu kriz koşullarında yıpranmış bulunan dinci-faşist AKP'nin kendisine meşruiyet sağlayan seçmen desteği erozyona uğramış, dinci-faşist koalisyon ise kokuşmuş bulunuyor.

On yedi yıl boyunca iç siyasal yaşamda olduğu gibi dış politikada da izlediği saldırgan çizginin, neo-liberal sosyal yıkım politikalarının, siyasal hak ve özgürlükleri hedefleyen kudurganlığın, modern yaşam tarzına pervasızca müdahalelerin, ahlaki-kültürel çürüme vb. etkenlerin biriktirdiği hoşnutsuzluk ve tepkiler bu sonucun yaşanmasında rol oynamıştır.

AKP, ABD VE BATILI EMPERYALİSTLER

Bir emperyalist proje olarak 2002'de hükümet olan ve on yedi yıllık iktidarı boyunca Türkiye'yi işbirlikçi büyük burjuvazi ve emperyalistler için bir sömürü ve yağma cenneti haline getiren AKP, bu sayede onların her türlü desteğini cömertçe aldı. Başta din ve şovenizm olmak üzere her türlü aracı etkin bir şekilde kullanarak büyük bir kitle desteği kazanan, bu sayede emekçi kitleleri kontrol edebi-

len AKP ve şefi Erdoğan, keyfi ve kuralsız bir tek adam rejimini egemen kılabilirdi.

Fakat gelinen yerde, on yedi yıllık iktidarı süresince içeride ve dışarıda izlediği politikaların ve mimarı olduğu icraatların bir sonucu olarak, hemen tüm cephelerde büyük bir açmazla yüz yüzedir. Elindeki hemen tüm araçları tüketerek “beka” demagojisine sarılmış olan gerici rejim herhangi bir çıkış programına sahip değildir.

Mevcut tablo ışığında bakıldığında, AKP ve şefi emperyalist efendilerine daha da muhtaç hale gelmiş bulunmaktadır. Emperyalistler için de, zaman zaman rahatsızlık kaynağı olsa ve hoşnutsuzlukla karşılanırsa da, mevcut koşullarda AKP dışında kendilerine daha iyi hizmet edecek ve çıkarlarına bekçilik edebilecek bir alternatif bulunmamaktadır.

ABD ile S-400, F-35 gerilimi ve Rusya ile ilişkiler, Gülen'in iadesi, Halkbank dosyaları, Menbic ve Fırat'ın doğusuna girme naraları, ABD'nin silah dahil YPG'ye sunduğu destek, Trump'ın Kudüs kararı ve Golan tepelerini İsrail'e vermesi ve AKP iktidarının bölgede ABD'nin çıkarlarıyla çelişen işlere ve ilişkilere kalkışması, Türkiye-ABD ilişkilerinin sorun alanları. Avrupa ile ilişkilerde de bir dizi sorun üzerinden çatışmalar dışa yansdı.

AKP-Erdoğan iktidarı fırsat buldukça, ABD ve AB'yi Türkiye'yi bölmeye çalışan

düşmanlar olarak ilan etti. TL'nin değer kaybetmesini ve derinleşen ekonomik krizi kendisine yönelik bir komplo olarak sundu. Bu yolla milliyetçi-şoven duyguları kışkırtması iç politik hesapların ürünüydü ve umduğu yararı da gördü.

İç politikada işler bu bayağılıkla sürdürülürken, perde arkasında ABD ve diğer batılı emperyalistlerle kirli anlaşmalar imzalandı. AB'ye kükreyen ve Almanya'yı Nazi olmakla suçlayan Erdoğan, öte taraftan AB'yi “müreffeh ve istikrar abidesi” ilan etti ve batılı efendilerine bu “abideyi” birlikte inşa etme çağrısı yaptı. ABD'ye seslenirken, “ABD güvenilir stratejik ortağımızdır, ABD'den vazgeçmeyiz” türünden açıklamalar yapmaktan geri durmadı.

Bugüne kadar emperyalizme paha biçilmez hizmetlerde bulunan AKP ve şefi, emperyalistler için son yıllarda sıkıntı kaynağına dönüşmüş ve onları bir alternatif arayışına yöneltmiş, fakat emperyalist çıkarları AKP'den daha iyi koruyabilecek bir alternatif henüz bulunamamıştır.

Emperyalist odaklar yeni bir alternatif yaratamadıkları sürece işleri AKP'yle ve onun yıpranmış lideriyle götürmek yolunu tutacaktır. Zira Erdoğan ve partisi tüm yıpranmışlığına rağmen hâlâ da önemli bir seçmen desteğine sahiptir.

Önemli bir diğer nokta, Erdoğan'ın sahip olduğu gücü emperyalizmin hiz-

metinde kullanması, bugüne kadar neo-liberal politikaları büyük bir kudurganlıkla uygulamasıdır. Bunu, işçi sınıfı ve emekçilerin önemli bir kesimini denetim altına alıp etkisizleştirerek yapabilmesidir.

Ağır yıkım programlarının hayata geçirileceği bugünkü kriz koşullarında, sadece işbirlikçi büyük burjuvazi için değil emperyalist odaklar için de bu son derece önemlidir. Kapağı dayanacak olan IMF programını bu iktidar eliyle hayata geçirecekler, 450 milyar dolar civarındaki borcun geri ödenmesini onun aracılığıyla güvenceleyeceklerdir.

AKP ve şefi Erdoğan, önümüzdeki dönemde emperyalist efendileri tarafından baş ağrıtırıcı aşırılıklarından arındırılacak, pervasızlıkları törpülenecek, keyfiliği ve kuralsızlığı sınırlandırılacaktır. Yerel seçim tablosunun çıkardığı sonuçlar, AKP'nin karşı karşıya kaldığı sorunlar ve yüz yüze bulunduğu ağır kriz, emperyalistlerin Erdoğan'ı terbiye etmesini kolaylaştıracaktır.

ABD, AB ve onlarla uyum içinde olan büyük burjuvazi AKP'nin iktidar olmasını sağlamış ve bugüne kadar onu desteklemişlerdir. O da bu desteği elde etmenin gereklerini fazlasıyla yerine getirmiş, uşaklıkta kusur etmemiştir. Önümüzdeki süreçte de aynı hizmeti uşakça bir sadakatle vermeye devam edecektir.

Sermayenin istikrarı için işçi sınıfına yıkım!

Erdoğan AKP'si seçimleri kendisi için sorun olan siyasi ve ekonomik krizi bir nebze hafifletmek için değerlendirmeye çalıştı. Seçim öncesi bunda bir parça başarılı olabildi. Ancak seçimlerin hemen sonrası kendini daha da ağırlaştırmış bir krizin içinde buldu. Seçimlerden önce Erdoğan tarafından sermayeye verilen mesajlar oldukça iyimserdi. Erdoğan'ın seçim mitinglerindeki en önemli vaatlerinden biri ülkeyi sermaye için yatırım yapılabilir hale getirmektir.

Erdoğan'ın "İnşallah 31 Mart'ın ardından önümüzde şöyle 4,5 yıllık kesintisiz bir icraat dönemi olacak. Bu dönemi en verimli şekilde kullanarak yeniden reform gündemimizi hayata geçirmekte kararlıyız" sözlerinin kapitalistler için anlamı gayet açıktı. Gerek seçimlerden önce gerekse seçimlerin ardından beklentilerini aynı sadelikte ifade ettiler.

Berat Albayrak tarafından formüle edilen Yeni Ekonomi Programı da (YEP) sermayenin beklentilerini karşılamak içindi. Ancak YEP programıyla sermayenin beklediği reformlar hayata geçirilemedi. Bu iş seçimler sonrasına bırakıldı. Hemen herkesin 31 Mart sonrası işçi sınıfı ve emekçiler açısından tablonun daha da ağırlaştığını söylemesi, bekleyen tehlikenin büyük olmasından dolayıydı. Ekonomik göstergeler yerel seçimlerin ardından yaşanacakları göstermesi açısından fazlasıyla yeterliydi. TL'nin değer kaybı en temel göstergelerden biriydi.

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın, 31 Mart'taki seçimlerin ardından kendilerini uzun bir seçimsiz dönemin beklediğini söyleyerek, "Bu dönemin, içinde bulunduğumuz süreçteki en önemli gündemimiz olan ekonomik hayatımıza ilişkin reformlar için çok değerli bir fırsat dönemi olaca-

ğına inanıyoruz. Dolayısıyla kısa vadeli hiçbir siyasi hesaba takılmamasını umut ediyoruz" diyerek, sermayenin taleplerini önden sıralaması da şaşırtıcı değildi.

Sermayenin istikrara, Erdoğan'ın rahatlatmaya olan ihtiyacı, saldırılar için 31 Mart sonrası beklenmesini zaruri kıldı. Şimdi 2023'e kadar seçimsiz yıllar dileyenlerin tümü, sermayenin bu beklentilerini karşılayacak bir istikrardan dem vuruyorlar.

48. yaşını kutlayan, işçi sınıfına yönelik saldırıların 48 yıldır doğrudan programlayıcısı olan TÜSİAD da, oy kullanma işlemi sona erdikten hemen sonra yayınladığı yazılı açıklama ile "reform" saldırılarının bir an önce hayata geçirilmesini talep etti. "Yerel seçimlerin de geride kalmasıyla, önümüzdeki seçimsiz dönem ekonomik, sosyal ve siyasal reform gündemimiz için önemli bir fırsattır" deni-

len açıklamada, 20 Eylül 2018 tarihinde açıklanan Yeni Ekonomik Program'da yer alan sıkı para ve bütçe politikalarının ekonomik güven ortamı için öncelik olacağı söylendi. "Temel alanlardaki yapısal reformlarda hızla ilerlenmesini temenni ediyoruz" denildi.

Kapitalist sistemde azgın sömürü demek olan serbest piyasa ilkelerinden bahseden TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski, "Serbest piyasa ilkelerinden taviz vermeden, düzenleyici kurulların bağımsızlık ve saydamlığını güçlendiren, dünyada rekabet gücümüzü artırıcı yapısal reformları içeren ve ekonomik kırılganlıkları giderecek bütüncül bir ekonomik yaklaşım son derece etkili olacaktır" diyerek, nasıl bir süreç beklediklerini işaret etti.

TÜSİAD'ın ardından Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı M. Rifat Hisar-

cıkloğlu da sosyal yıkım saldırılarının bir an önce hayata geçirilmesi çağrısı yaptı. Yaptığı yazılı açıklamada, "Seçimler artık geride kaldı. 4,5 yıllık seçimsiz bir döneme giriyoruz. Bundan sonra Türkiye'nin ilk gündem maddesi ekonomi olmalı. Zira ekonomide atılacak çok adım, yapılacak çok işimiz var. Bu dönemi, kesintisiz bir icraat dönemine çevirmeliyiz" diyen Hisarcıkloğlu, şöyle devam etti: "Ekonomiye odaklanabileceğimiz, böylece ekonominin temellerini daha güçlendirecek yapısal reformları arka arkaya hayata geçirebileceğimiz bu dönem, ülkemiz için çok büyük bir önem taşıyor."

Seçim sonuçları Erdoğan'ı ne kadar rahatlatacaktır, ayrı mesele. Ancak düzen muhalefetiyle, AKP'siyle sürekli istikrar vurgusu yapılması işçi ve emekçiler için hiç de hayırlı değildir. Kapitalist sistem için yaratmak istedikleri istikrarın bedeli işçi sınıfı ve emekçilere ödettirilecektir.

İlerleyen günler, sosyal yıkım anlamına gelen Yeni Ekonomik Programın uygulanacağı, kıdem tazminatının fona devredileceği günler olacaktır. Erken emeklilik karşısında takınılan tavır sadece Erdoğan'ın değil, aynı zamanda sermaye sınıfının meseleye yaklaşımıdır. İşçi sınıfının hiçbir kazanımına tahammül edilemeyecek bir dönem bizi beklemektedir. 2023'e kadar engelsiz bir yıkım hayata geçirmeyi planlamaktadırlar. Sermaye için dikensiz gül bahçesi yaratıldıktan sonra, düzen içinde faturanın hangi siyasi aktöre kesileceğinin ise hiçbir önemi yoktur.

İşçi sınıfı ve emekçiler sermayenin krizinin faturasını reddetmek için harekete geçmeli, sermaye düzeninin istikrarı için, aynı anlama gelmek üzere yıkım saldırılarını uygulamak için sergilenen pervasızlığa dur demelidir!

Tecrite karşı feda eylemleri sürüyor

İmralı'daki tecritin kaldırılması talebiyle HDP milletvekili Leyla Güven'in başlattığı açlık grevi 5. ayına yaklaşırken hapisanelerde de yüzlerce tutuklu açlık grevinde. Yanı sıra feda eylemleri gerçekleştiriliyor.

"Örgüt üyeliği" iddiasıyla 4 yıldır tutuklu bulunan Yonca Akici, 29 Mart tarihinde feda eylemi gerçekleştirdi. 1 Mart'ta süresiz dönüşsüz açlık grevine başlayan Akici, feda eylemi sonrası ağır yaralı olarak Çiğli Devlet Hastane-

si'ne kaldırıldı. Akici'nin 1 Nisan günü hayatını kaybettiği öğrenildi.

Osmaniye 2 No'lu T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde 26 Şubat'tan beri açlık grevinde olan Sıraç Yüksek 2 Nisan'da yaşamına son verdi. Yüksek, Mardin Nusaybin'de Moris Mezarlığı'na götürülerek defnedildi. Mezarlığı ablukaya alan

polis, aile dışında kimsenin törene katılmasına izin vermedi.

Öte yandan tutuklu yakınları da konuyla ilgili Adalet Bakanlığı ile görüşme girişimlerinde bulunuyor.

Geçtiğimiz hafta ailelerin bu girişimi bakanlık tarafından reddedilmişti. 2 Nisan günü de tutsak yakınlarından oluşan

100 kişilik heyetin Ankara'ya girişi engellendi. Van, Mardin, Batman ve Diyarbakır'dan tutuklu yakınlarının yanı sıra Barış Anneleri'nin de içerisinde olduğu heyet, milletvekilleri ve Adalet Bakanlığı ile görüşmek için Ankara'ya yol almıştı.

Gölbaşı ilçesinde bekleyişe geçen heyete polisin "Bir grup temsilci kalsın, geri kalanlar dönsün" dayatmasında bulunduğu bildirilirken, sonrasında aileler Ankara'da vekillerle görüştü.

Haklarımız ve geleceğimiz için

‘Sınıfa Karşı Sınıf Kurultayı’nda buluşalım!

Hayat denilen kavga, biz işçi ve emekçiler için gün geçtikçe zorlaşıyor.

Bir avuç sermaye sahibi lüks içinde yaşasın diye milyonlarcamız hayatından oluyor.

Krizin yoğunlaştığı bu süreçte kapitalistlerin üzerindeki yükler bir bir atıldı. İşçi sınıfı olarak bize kesilen faturalar kabardı.

Artan hayat pahalılığı ile ücretlerimiz eridi. Yetiştirilemeyen ihyaçlar birçoğumuzun intiharlara sürükledi. Asgari ücret açlık sınırının altına düştü.

Güvenceli çalışma ortadan kaldırıldı. Esnek, kurlsız çalışma arttı. İşsizlik tırmandı. Araştırmalara göre gerçek işsiz sayısı 6 milyonu geçti.

Bizlere zorunlu BES sermayeye teşvik, bizlere artan vergi yükü sermayeye vergi affı sağlandı. İşsizlik Fonu'na sermayenin katkısı yarıya düşürüldü.

Köle gibi çalıştığımız onlarca yılın karşılığında emeklilikte yaşa takıldık. EYT'lerin sayısı 4,5 milyona yaklaştı.

Bizlerin grevleri yasaklanırken, sermayeye toplu işten atma hak görüldü.

Sendikal hakkımız için mahkeme yollarında oyalanırken sermayedarlara bir gecede yasalar çıkarıldı.

Yoklukta ve bollukta, refahta ve krizde ezilen, sömürülen hep biz işçi-emekçiler oldu.

BİRLİĞİMİZİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Fabrikaları, atölyeleri, madenleri, tersaneleri dolduranlar, bu kadar sorunu hep birlikte çeken milyonlar olarak bölündük-parçalandık. Ortak mücadele etmek yerine sürekli engellere takıldık. Omuz omuza çalıştık ama yan yana gelemedik.

Milliyetçilikle, din istismarı ile ku-

tuplaştırıldık, “terör” demagojisiyle düşmanlaştırıldık. Türk-Kürt-Arap, Alevi-Sünni diye ayrıştırıldık.

Sermaye partileri safında yer tutup kendi sınıfımızdan uzaklaştık. Sermayenin hizmetine geçmiş sendikal anlayışla çarpışamadık. Dahası sermayenin zoru, devletin tüm araçları, baskı ve terörünü karşımızda bulduk.

OHAL'lerle, KHK'lerle durdurulduk. ‘İnsanca çalışma’ dedik, tutuklandık!

Sendikalaşmak için yola çıktık, sermaye-devlet işbirliğine tanık olduk.

Grev dedik, başkanlık sisteminden muhalefet edenine kadar hepsini tek vücut karşımızda bulduk. Sendika bürokratlarına güvendik boşa düşürüldük.

Sermayenin hizmetindeki partileri, seçim oyunları, mahkemeleri, polisi, medyası, denetim altına aldıkları sarı sendikalarıyla kapitalist sistem baştan aşağıya örgütlü bir sınıf olarak karşımıza dikildi.

BU NEDENLE; SINIFA KARŞI SINIF!

İşçi sınıfı olarak sermayenin karşısına dikilme zamanı!

Grevlerle, direnişlerle, işgallerle dış bir mücadeleyle hakkımız olanı kapitalistlerden söke söke alma zamanı!

Her ulustan, her mezhepten, her cinsten, her yaştan işçi, emekçiler olarak sınıf kavgasını büyütme zamanı!

HAKLARIMIZ VE GELECEĞİMİZ İÇİN...

Kapitalist sınıf karşısında işçi sınıfının tutumunu ortaya koymak için,

Ücretli kölelik düzenine karşı emeğin özgürlüğü için,

Sınıfa karşı sınıf bakışını kazanmak, kazandırmak için,

Bizi sömürlere karşı sınıfın birliğine olan ihtiyacını tartışmak, mücadele taleplerimizi ortaklaştırmak için ‘Sınıfa Karşı Sınıf Kurultayı’nda buluşuyoruz.

İşçi sınıfının uluslararası birlik, mü-

cadele, dayanışma günü 1 Mayıs’ın ön günlerinde kavgamızı daha ileriden sahıplenmeye, haklarımız ve geleceğimiz için mücadele etmeye, ortak talepler etrafında kenetlenmeye, birliklerimizi kurmaya, işçi sınıfını örgütlü bir güç haline getirmeye çağırıyoruz.

PROGRAM*** Konular**

- Krizin etkileri, taleplerimiz ve emeğin korunması mücadelesi (EYT, işten atmalar, 1 Mayıs, fonların yağmalanması, savaş)

- Sınıfın örgütlenmesi ve önündeki engeller (Taban örgütlenmeleri, ideolojik ve fiziki engeller, sendikal bürokrasi)

* Tiyatro Gösterimi*** Sinevizyon Gösterimi**

İletişim: 0536 714 62 06

KURULTAY HAZIRLIK KOMİTELERİ

AKP’li Hak-İş başkanından seçim açıklaması

Yerel seçimler öncesinde üyesi olan işçilerin AKP’nin adaylarına oy vermesi için canhıraş bir çaba sergileyen Hak-İş’in AKP’li başkanı Mahmut Arslan, gerici iktidara desteğini seçim sonuçlarına ilişkin yaptığı açıklamada da sürdürdü.

Hak-İş ağası gerici iktidarın ve sermaye düzeninin seçim oyununu işçi sını-

fî içerisinde meşrulaştırma hizmetine şu ifadelerle devam etti: “Türkiye önemli bir seçimi daha başarılı bir şekilde geride bırakmıştır.

“Seçimler sırasında hepimizi üzen münferit bazı olaylar dışında büyük sorunların yaşanmaması, seçimlerin barış ve huzur ortamında, büyük bir olgunluk

içinde ve şeffaf bir şekilde gerçekleştirilmiş olması memnuniyet vericidir. Katılım oranının yüksek düzeyde gerçekleşmesi ülke ve demokrasi açısından son derece önemlidir. Seçimlere katılım oranının yüksekliği, halkımızın sandığa ve siyasete olan güvenini bir kez daha ortaya koymuştur.”

Efendisinin “milli irade” demagojisine paralel konuşan Arslan “Seçim sonuçlarına göre, millet iradesini ortaya koymuştur. Türkiye güçlü demokrasisini bir kez daha ispat etmiştir” dedi.

İşçi sınıfını sermaye düzenine ve dümenindeki iktidara yedeklemek ve ucuza sömürülmesinin önünü açmaktan başka bir amaca hizmet etmeyen bu zat bugün bu oklardan kurtulsa bile, saltanatı er ya da geç bizzat işçiler tarafından yıkılmaya mahkumdur.

TİS'lerden yansıyan: Örgütsüzlük ve sefalet

Türkiye'de sendikalaşma oranı %11.4 ve toplu iş sözleşmesi (TİS) kapsamında olan yalnızca %7. Toplam 16 milyon 254 bin işçinin sadece 1 milyon 132 bini toplu iş sözleşmesinden yararlanabiliyor. Bu rakamlar örgütsüzlüğü ve dizginsiz sömürüyü anlatıyor. Peki, TİS imzalayabilen sendikalarda gerçek anlamda bir örgütlülükten bahsedilebilir mi?

Yakın dönemde imzalanan birçok TİS ile enflasyon oranlarında zamlar alındı. %20-%30 oranlarında imzalanan TİS'ler, işsizlik tehdidi, kredi ve borç gerçeği ile birleşince, işçiler açısından kabul edilebilir düzeyde görülüyor. Buna neden olan ise sendikalı ve TİS kapsamında olsa dahi işçi sınıfının örgütsüzlüğü gerçeği.

Bugün sınıf içerisinde öyle bir yarınsama yaratılıyor ki, sendikalı olmak, e-devlet üzerinden sendikaya üye olmak örgütlülük için yeterli görülüyor. Taban inisiyatifinin olmadığı, inisiyatifin temsilcilerde, sendikal bürokraside olduğu bir işleyiş, iplerin burjuvazide olduğu anlamına geliyor.

Geçtiğimiz ay Çelik-İş'in Derby'de imzaladığı sözleşme dahi işçilere açıklanmadı. İşçiler sözleşmeyi maaşlarını aldıklarında bordrolarından anlamaya çalıştılar. Hizmet-İş birçok belediyede hangi rakamlara imza atıldığını kendi sitesinden duyurma gereği bile duymadı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nde İZEL-MAN ile Genel-İş arasında imzalanan sözleşme ise 31 Mart seçim hazırlığı gibi bir kutlamaya konu oldu. DİSK Ege Bölge Temsilcisi Memiş Sarı sözleşme için şunları söyledi:

"Toplu sözleşmelerde sendikalı olmak mali konularda ücret almak değildir. Biz, bu toplumda muhalefeti üstlenen bir sendikayız. O yüzden dimdik ayakta. Faşizme karşı da omuz omuza yan yana mücadeleyi birlikte büyüteceğiz. Barışın, demokrasinin, Cumhuriyet'in savunuculuğunu yapmak için karanlıktan aydınlığa giden yolda bir nebze de bizim sesimiz olacak. 31 Mart'ta baharı biz örgütleyeceğiz."

Kuşkusuz sendikalı olmak, TİS imzalamak sadece ücret sorunu üzerinden algılanmamalıdır. Ama burada TİS'ler seçim malzemesi yapılmaktadır.

Bu tabloyu aşan TİS süreçleri yok mudur? Elbette vardır. İşçilerin bir adım ileride konumlandığı, sefalet zamlarının kabul görmeyeceği alanlarda kapitalistler, oluşabilecek tepkilerden korkarak TİS'leri imzaladılar.

Buna, Kristal-İş'in imzaladığı ve Şişecam'a bağlı 6 bin işçiyi kapsayan Cam Grup TİS örneği verilebilir. Saat ücretlerine 4,45 lira, sosyal haklara %28-40 arasında zam yapıldı. TÜMTİS'in Aras Kar-

go'da 6 bin işçiyi kapsayan, %40 zam ile sonuçlanan TİS bir başka örnek. Elbette imzalanan bu TİS'lere rağmen ücretler yoksulluk sınırının altında. Ortalamanın üzerinde alınan bu zamların temel nedeni sermayenin korkusudur. İşçilerin ağır sefalet koşullarında yaşamaya mahkum edilmesinin yaratacağı patlamadan korkuyorlar.

Buna zemin hazırlayan sermaye devletinin kendisidir. Sendikalı yerler de dahil olmak üzere taşeron ve esnek çalışmanın varlığı, taşeron işçilerin sözleşme kapsamı dışında tutuluyor olması, sermayeye verilen teşvikler, ödenekler, vergi afları ile sermaye kârlarına kâr katarken, sermaye iktidarı sınıf içerisindeki öfke ve hoşnutsuzluğu bugüne kadar dizginlemeyi başarabildi. Bu, sınıfın sendikalı bile olsa örgütsüzlüğü sayesinde mümkün olabildi.

İşçi sınıfının haklarını söküp alabilmesi, örgütlü bir güç olarak sermayenin karşısına dikilmesi ile mümkündür. TİS süreçleri bunun için imkanlar sunmaktadır. Ancak örgütsüzlük TİS dönemlerinin kaybedilmesine, hatta TİS'in mevcut koşullara boyun eğdirmenin araçlarına dönüşmesine neden olmaktadır. TİS süreçleri dahil kazanımların elde edilmesi, işçi sınıfının tabandan örgütlenerek inisiyatifini eline almasından geçiyor.

CT'de polis eşliğinde işten atma saldırısı

Gebze Plastikçiler Sanayi Sitesi'nde kurulu Chinatool Otomotiv (CT) fabrikasında son olarak iki işçi daha işten atıldı. İşten atma saldırısını hayata geçiren yönetim, fabrikanın içerisine polis çağırdı ve işçiler polis gözetiminde işten çıkarıldı.

Son dönemde art arda hayata geçirilen işten atmalara karşı işçiler 3 Nisan'da fabrika önünde eylem yaptı. Saat 16.30'da, atılan işçiler, sendika yöneticileri, çeşitli fabrikalardan sendika temsilcileri ve Flormar direnişçisi birçok işçi fabrikaya geldi. Petrol-İş Gebze Şubesi Başkanı Süleyman Ak-yüz'ün okuduğu açıklamada, sendikal mücadelenin kararlılıkla devam edeceği vurgulandı.

"BİRLİĞİMİZİ ORTAYA KOYALIM!"

Öte yandan Petrokimya İşçileri Birliği, sürece dair yaptığı yazılı açıklamada, işkoluna ilişkin mahkeme sürecine değindi. Mahkemenin işkoluna dair 'petrokimya' kararı vermesi sonrası patronun yeni saldırıları hayata geçirdiğine dikkat çekerek şu ifadeleri kullandı:

"Mahkeme süreci tamamlandıktan sonra patron baskılarını ve işçileri bölmeye dönük hamlelerini devreye soktu. Artık sözleşme görüşmelerinin yapılması hatta geride kaybedilmiş zaman göz önüne alınarak hızlıca tamamlanması gerekirken patron işi yokuşa sürüyor.

"İşçileri sendikadan istifa için zorlamalar başladı. İki işçi arkadaşımız işten atıldı. Bazı işçi arkadaşlar, yönetim tarafından çağrılarak, kendilerine sendikanın aradan çıkartılması ve bireysel sözleşme yapılması için teklifler yapıldı.

"CT işçisi arkadaşlar, tüm bunlara rağmen sendikalı olma hakkına sahip çıkmaya devam ediyor. Baskıya boyun eğmeyen, bireysel sözleşme tekliflerini kabul etmeyen CT işçileri, sendikayla birlikte hareket edeceklerini, asla istifa etmeyeceklerini, eğer bir sözleşme yapmak isteniyorsa bunun sendika ile yapılmasını söylediler.

"Birliğimizi ortaya koyduğumuz zaman eylemlerle sesimizi duyurduğumuz zaman rüzgarı kendimizden yana hep çevirdik. Şimdi de tam zamanı, rüzgarı kendimizden yana çevirelim ve rüzgar estirelim. CT Otomotiv'e sendika girmesi için birliğimizi ve gücümüzü ortaya koyalım!

Tüpraş'ta 7. TİS oturumunda anlaşma yok

Tüpraş rafinerilerinde çalışan binlerce işçiyi ilgilendiren sözleşme süreci devam ediyor. 3 Nisan'da yapılan 7. oturumda görüşülen hiçbir madde üzerinde anlaşma sağlanamadı. Bir sonraki görüşme 12 Nisan tarihinde gerçekleştirilecek.

Bir önceki oturumda ise birtakım mali ve idari maddelerde anlaşmaya varılmıştı. Bu maddelerin başlıkları şöyle:

- Madde 3 Yararlanma
- Madde 11 Suçsuz işten çıkarmalar

- Madde 12 Mazeretli işten ayrılmalar
- Madde 37 İkramiye
- Madde 38 Kıdeme teşvik primi (35 yıllık 105 günlük, 40 yıllık 110 günlük prim eklentisiyle)
- Madde 39 Tahsil primi
- Madde 45 Giyim eşyası
- Madde 53 Staj
- Madde 63 Harcırahlar
- Madde 70 Sözleşmenin ekleri
- EK-B Disiplin cezaları cetveli

CT'de sendika hakkına sahip çık!

Gebze'de kurulu Chinatool fabrikasında bir haftada 5 işçi işten atıldı. İki yılı aşkın süredir Petrol-İş sendikasına üye olan işçiler üzerinde iki aydır kirli oyunlar oynanıyordu. İşçilerin çoğunluğunun sendikaya üye olmasına rağmen iş kolu davası devam ettiği için toplu sözleşme masasına oturulmamıştı. Yine de işçilerin sendikalaşmasını sindiremeyen patron kartlarını bir bir sergilemeye başladı. Önce zam ve kırıntı denilebilecek şeylerle işçileri satın almaya çalıştı. Başarılı olamayınca baskıları arttırdı. Ardından önceki hafta üç, 2 Nisan'da da iki işçi işten atılarak korku salınmaya çalışıldı.

CT yönetimi işçileri işten atarken polisleri de fabrikaya çağırmıştır. Korkusu büyüktür. Polisler de patronla birlikte hareket etmiş, CT yönetiminin sendikasızlaştırma saldırısına ortak olmuştur. İşçileri sindirmek için, korkutmak için polisler çağırılmıştır.

İşten atmaların ardından fabrikada işçilerle toplantı yapan CT yönetimi zam, çocuk parası, ikramiye, yakacak parası, evlilikte ve doğumda küçük altın sözü vermiştir. Öne çıkan, hak arayan işçilerin atılacağı tehdidini savurmuştur.

Tüm bunların karşısında CT işçileri onurunu, sendikasını, arkadaşını korumak zorundadır. Kırıntılara kanmamalıdır. Bugün CT yönetiminin verdiği sözler kırıntıdır ve güvenilmemelidir. CT yönetimi bugün verdiğini yarın almaya çalışacaktır. Hızla harekete geçmemiz gerekiyor. Hiçbir şey için geç değil. Arkadaşımıza, sendika hakkımıza, onurumuza yapılan bu saldırıyı daha da geç olmadan yanıtız bırakmamalıyız!

SENDİKALAR AÇIK TUTUM ALMALI!

CT'den işçilerin polisle çıkartılması sendika hakkına yönelik, sendikaya yönelik bir operasyondur. Gerek Petrol-İş'in gerek diğer sendikaların yaşanan bu olaya sessiz kalmaması gerekir. Yaşanan olayın hedefi ne kadar işçileri korkutmak ve baskı kurmaksa en az o kadar da sendikal hakka dönük bir operasyondur. Patronun ve devletin ortak bir saldırısıdır.

Olayın bu yönü çok iyi görülmeli; sendikaların özelinde Petrol-İş'in yaşanan olay karşısında tutumunu ortaya koyması, daha güçlü ses çıkarması gerekmektedir.

PETROKİMYA İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

MESS Grup TİS'lerini beklemek köleliği kabul etmektir!

Toplu İş Sözleşmesi (TİS) işçi sınıfının zorlu mücadelelerle kazanılmış haklarından biridir. Bir fabrikada, bir sektörde sermayenin karşısına toplu bir şekilde çıkılması, işçi sınıfının örgütlü gücünün kabul edilmesi anlamına gelmektedir. Sermayenin keyfililiğinin, inisiyatifinin sınırlandırılması, emeğin korunması çerçevesinde bir dizi temel hakkın kazanılması ve sözleşme ile güvence altına alınması anlamına gelmektedir.

Ancak bunun güvencesi ve korunması, bu hakkın kazanımını sağlayan işçi sınıfının örgütlü bir güç olarak hareket edebilmesinden geçmektedir.

Bugün işçi sınıfının örgütsüzlüğü, inisiyatifsizliği, sendikaların başına çöreklenmiş sendikal bürokrasinin uzlaşmacı-icazetçi tutumu ve Türk Metal ve Çelik-İş örneklerinde olduğu gibi sermayenin hizmetinde çetelere dönüşmesi, TİS'lerin işçi sınıfına boyun eğdirmek için kullanılmasına zemin hazırlamaktadır. Sendikaya üye olmanın yeterli görülmesi, inisiyatifin sendikal bürokrasiye teslim edilmesi, imzalanan TİS'lerin işçiler için bir zincire dönüşmesine neden olmaktadır. Yasal olarak imzalanan TİS'lerin dışına çıkılamayacağı söylemi, bir sonraki TİS'in beklenmesi gerektiği aldatmacası ile bu zincir yıllardır işçilere takılmaktadır. Metal Fırtına'ya kadar üst üste 5-6 sözleşme süreci böyle yaşanmıştır.

Delinmez, değiştirilmez denilen, işçilere üç yıl beklemesi gerektiği öğütlenen TİS ilk kez Metal Fırtına ile parçalanmıştır. Birlikte ayağa kalkan işçiler tüm eksiklik ve zayıflıklarına rağmen bunu başarmıştır. MESS-Türk Metal'in işçi sınıfının alinteri üzerinden kurduğu saltanat çatırdamıştır.

Son TİS döneminde de MESS-Türk Metal-hükümet üçlüsü Metal Fırtına gerçeğini bilerek davrandı. Sefalet ücretleri gerçeği değişirse de, işçilerin kabulle-

nebileceği bir düzeyde bir zammı vermek durumunda kaldılar. Saltanatlarının devam etmesi için bu gerekiyordu.

Ancak TİS'in imzalanmasından bugüne bir yılı aşkın bir süre geçti ve TİS ile elde edilenler eridi. Bugün Metal Grup TİS kapsamındaki 140.000 metal işçisinin büyük bir çoğunluğu, ikramiyeler ve sosyal haklar dışında, asgari ücret seviyesinde maaşlara çalışmaktadır. Onlar eklendiğinde ise maaşlar yoksulluk sınırının yarısı düzeyine ulaşabilmektedir.

Yaşanan kriz, gıda enflasyonunun en az %50'lerde olması, resmi rakamlara göre enflasyon %20 civarında gösterilse bile gerçek enflasyonunun bunun en az iki katına ulaşması, metal işçilerinin ücretlerini gün geçtikçe eritmektedir.

MESS patronları metal işçilerine TİS'i bekleyin demektedir. TİS ancak Ocak 2020'de imzalanacaktır. MESS, siz bekleyin biz sömürüye devam edelim, siz bekleyin biz sermayemizi büyütelim demektedir. İşçilerin örgütsüzlüğüne, sendikal bürokrasinin varlığına yaslanarak, krizin faturasını işçilerin üzerine yıkmak çabasıdır.

Kriz döneminde sendikal birçok fabrikada da işten atmalar devam etmektedir. Üretimdeki daralmanın sermayeye etkileri teşviklerle, Kısa Çalışma Ödeneği ile giderilmeye çalışılmaktadır.

TİS'leri beklemek faturayı ödemeyi kabul etmektir. TİS'leri beklemek sermayeye boyun eğmek, ücretli köleliği kabul lenmektir.

Bizler "Krizin faturasını kapitalistler ödesin!" diyoruz.

Bu ne demektir?

Maaşlarımızdan kesilerek oluşturulan fonların sermayeye teşvik, ödenek, hibe olarak kullanılmasına izin vermemek demektir. "İşten atmalar yasaklansın!" şiarını yükseltmek, işten atmalara karşı birliğimizi kurmak, üretimden gelen

gücümüzü kullanmak demektir. Gerektiğinde şalteri indirmek demektir.

TİS'i beklemeden eriyen maaşlarımıza zam talep etmek demektir. Krizi en ağır şekilde yaşadığımız bu dönemde dişe diş mücadeleyle zam talebimiz etrafında birleşmek demektir.

TİS'i bekleyerek kaybederiz. TİS'i bekleyerek TİS'te de kazanamayız.

Bakın MESS'e, bakın sermayeye... TİS'i bekliyorlar mı faturayı bizlerin sırtına yıkmak için? Beklemiyorlar. Haklarımızı gasp etmek için tereddüt ediyorlar mı? Etmiyorlar. Onlar TİS'i beklemeyen biz neden bekliyoruz? Örgütlü bir güç olarak hareket edemememizden...

Önce bunu aşmalıyız. Bölüm bölüm, vardiya vardiya güvendiğimiz işçilerle birliklerimizi kurmalıyız. Taleplerimizi belirlemeli, taleplerimiz etrafında kenetlenmeliyiz. Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için diyerek, gerektiğinde üretimden gelen gücümüzü kullanmakta tereddüt etmemeliyiz. Gücü, inisiyatifini elimize almalıyız.

TİS'i beklemeden taleplerimiz için bugünden mücadeleyi yükseltmezsek, birliğimizi güçlendirip, örgütsüzlüğümüzden, dağınıklığımızdan kurtulmazsak kaybederiz.

Bugün eli boğrunda bekleyenler, yarın ya el pençe divan dururlar ya da el açarlar. En iyi ihtimalle de elden bir şey gelmiyor derler.

Böyle olmasını istemiyorsak harekete geçmeliyiz. TİS'lerde kazanmanın yolu da bugünden yaptıklarımızdan, biriktirdiklerimizden geçiyor.

Sermayeye karşı bir savaşımın içindeyiz. Bu savaş sınıf savaşımı. Bu savaşta duraksamak, tereddüt etmek, beklemek, emekçilere sefalet ve kölelikten başka bir şey getirmeyecektir.

METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Tekstilde Ocak zamları için yapılan eylemler üzerine

İşten atılmaları ücretsiz izinlerin takip ettiği tekstil işkolunda, düşük ücretlerin önemli tepkilere yol açtığı bir süreç yaşadık. Bir süre önce Antep'te bazı tekstil dokuma fabrikalarında işçilerin gösterdiği tepkiler önemli ipuçları ortaya çıkardı. Keza Trakya'yı çevreleyen sanayi bölgelerinde de tekstil işçilerinin çeşitli nedenlerle eylemlere başvurduğunu görüyoruz. Henüz çok sınırlı da olsa bu eylemlerin dikkate değer yanlarına değinmek, bu vesileyle ders çıkarmak önemlidir.

Krizin derinleştiği, işten atmaların bu denli keyfi olarak hayata geçirildiği, iş bulmanın oldukça zorlaştığı, işsizliğin bir tehdit olarak kullanıldığı, siyasal atmosferin bu denli dezavantajlı olduğu bir zamanda, asgari ücretin ardından belirlenen ve "Ocak zamları" olarak da bilinen düşük ücret artışlarına işçiler eylemlerle cevap verdiler. Antep'te sınırlı sayıda fabrikada parça parça, farklı farklı zamanlarda hayata geçirilen bu eylemler kısa süreli oldu. Birkaçında belli sınırlarda kazanımlar da elde edildi. İşçilerin, tüm bu olumsuzluklara rağmen doğrudan yakıcı sorunlar söz konusu olduğunda, örneğin düşük ücret zamlarına karşı eylemli tepkiler gösterdikleri görülmektedir. Eylemlerin yaşandığı fabrikalarda işçilerin sendikası bir başka önemli veridir.

Öncesinde ne sendikal ne de bir taban örgütlülüğüne dayanmayan bu işçi eylemlerinin ortaya çıkardığı gerçekler bizlere tekstil işkolunda dikkat etmemiz gereken eksiklikleri de göstermiştir. Tamamlanması gereken bu eksikliklerin mevcut konfederasyonlara bağlı sarı sendikaların ilgi alanında olmadığını zaten eylemler süresince bir kez daha görmüştük. Sarı sendikalar, harekete geçmiş bu sınıf bölüklerinden özenle uzak durmuşlar, görmezden gelmişlerdir.

Tekstil işçilerinin sayıca Türkiye işçi sınıfı içinde tuttuğu önemli yer biliniyor. Ancak aynı zamanda işçi sınıfının bu önemli bölümü en örgütsüz kesimini de oluşturuyor. Ortaya çıkan eylemsel süreç ne yazık ki örgütsüzlükten gelen bu eksiklikler nedeniyle sonuca ulaşamadı, arkası getirilemedi. Tekstil işçilerinin birliğinin zayıf olması gerçeği sadece sanayi bölgelerinde/havzalarında değil, bu eylemler vesilesiyle tek tek fabrikalarda da karşımıza çıktı. Aynı şekilde kendi aralarında öncü rolünü oynayabilecek işçilerin olmaması eylemlerin hızlıca sönmelerine yol açtı.

Öte yandan olumsuz koşullarda gerçekleşen eylemler, yerel sınırlarda kalmıştır. Talepler ve eylem biçimleriyle sınıfın parçalı yapısının sınırları aşılamamıştır. Hareket birleşik bir zeminden uzak kalmıştır. Bu sorun eylem içinde olan kimi işçiler tarafından eksik de olsa görülmüş ve hissedilmiş olmasına rağmen

mevcut bilinç ve örgütlülük düzeyi bu sorunun aşılmasına engel olmuştur. Öte yandan eylemler süresince işçilerin diğer fabrikalarda çalışan işçilere de eylem çağrıları yapmış olmaları, bu eylemlerin birleşik bir mücadeleyi doğurabilme imkânlarını taşıdığını, bu potansiyelin fazlasıyla olduğunu göstermiştir.

Hayata geçen eylemlerin talebi ekonomiktir, ücret artışı sınırlarındadır. Keza kazanımlar çok sınırlı olmuştur. Bu eylemler üzerinden tekstil işçilerinin bilinç ve örgütlülük düzeyinde esaslı bir değişimden söz etmek olanaklı olmamakla birlikte, işçi sınıfının deneyim biriktirdiğini, böylesi eylemli süreçlerin hafızalara kazındığını görmek gerekmektedir. Zaten hayata geçirilen eylemlerde, öncesinden kalan deneyimlerin önemli bir etkisi vardır. Özellikle sanayi havzalarında yaşanan bu gibi eylem deneyimleri, işçilerin bilincinde önemli bir yer edinmektedir. Tek tek fabrikalarda değil, bulunduğu

bölgedeki tüm fabrikaları, hatta havzayı kapsayan yaygın, birleşik bir eylemin çok daha sonuç alıcı olacağını eyleme geçmiş işçiler de dile getirebilmektedirler. Bu, aynı zamanda işçilerdeki bir beklentidir de.

Tekstil işçilerinin birliğini sağlamak, fabrikalarda komitelere dayanan bir örgütlenme hayata geçirebilmek önümüzde önemli bir görev olarak durmaktadır. Bu sorumlulukla hareket edildiğinde, güç ve enerji bu potansiyeli açığa çıkaracak şekilde hayata geçirildiğinde anlamlı ilerlemeler sağlanabilecektir. Geride kalan eylemler bunu bir kez daha göstermiştir.

Öte yandan kimi sanayi bölgelerinde ortaya çıkan örgütlenme girişimleri de dikkate değerdir. İşten atmalarla sonuçlansa da tekstil işçileri dahil işçi sınıfında bir örgütlenme arayışı görülebilmektedir. Ve bu ihtiyaç, çözüm arayışındaki işçileri ne yazık ki sarı sendikaların kapılarını çalmaya itmektedir. Elbette işçilerin, üyesi oldukları sarı sendikaları yer yer zorlayarak, onları da aşarak eyleme geçebildiklerini de görüyoruz.

Bu gibi eylemsel süreçler bir bütün olarak sınıf hareketinin önündeki engelleri görünür kılmaktadır. İşçi sınıfı en elverişsiz koşullarda bile, işten atılma tehdidinde rağmen eyleme geçebilmekte, örgütlenmeyi zorlayabilmektedir. Hareket zemininin ekonomik sınırlarda olması esasa ilişkin bir sorun alanı değil, aksine oldukça anlaşılır ve doğaldır. Parçalı tablosu da sadece geçmişten bugüne yaşanagelen süreçlerden kaynaklanan bir sonuçtur.

Bu sınırlardaki işçi hareketini ileriye taşıyabilmek ve birleşik bir sınıf hareketi yaratabilmek sınıfın devrimci enerjisini açığa çıkarmakla, onu sınıf bilinciyle donatabilmekle mümkün olabilir.

TEKSTİL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

İşçi ve emekçiler hakları için çeşitli eylemler gerçekleştirilmeyi sürdürüyor.

Türkiye Taşkömürü Kurumu'na (TTK) bağlı Karadon Müessesesi Müdürlüğü'nde çalışan maden işçileri işçi sağlığı ve iş güvenliği konusundaki uygulamaları protesto etmek için 29 Mart'ta ocağı terk etmeme eylemi yaptı. 16.00-00.00 vardiyasında çalışan işçiler vardiya sonunda ocağı terk etmedi.

TTK Karadon Müessesesi Müdürü

İşçi ve emekçiler haklarını arıyor

Fazlı Uncu ve GMİS yöneticileri işçilerle görüşmek için ocağa inmek zorunda kaldı. Yapılan görüşmede sorunun giderileceğine ilişkin söz verilmesi üzerine iki buçuk saat sonra işçiler eylemlerini sonlandırarak ocağı terk ettiler.

Dicle Elektrik Dağıtım Anonim Şir-

keti'ne (DEDAŞ) bağlı AYY Elektrik Proje İnşaat Limited Şirketi'nde çalışan işçiler, gasp edilen ücretlerinin ödenmesi talebiyle 1 Nisan günü iş bıraktı.

200'e yakın işçinin çalıştığı işletmede çalışan işçiler DEDAŞ Batman İl Müdürlüğü önünde toplandı. 5 aydan 1 yıla ka-

dar farklı sürelerde ücretleri gasp edilen işçiler, yaşadıkları ekonomik bunalıma dikkat çekerek "ödeme yapılacak" denilerek sürekli oyalandıklarını anlattı. Ücretlerini alana kadar DEDAŞ önünde olacaklarını vurgulayan işçiler, AYY Elektrik tarafından kendilerine açıklama yapılmadığını söyledi. "Dilekçe yazın" denilerek oyalamalarla karşılaştıklarını aktaran işçiler eylemlerini sürdürme kararlılıklarını dile getirdi.

Kapitalistlere göre işçi sağlığı ve iş güvenliği gereksiz bir harcamadır

Kapitalist krizin etkisi her geçen gün daha da artarken, sömürü düzeninin sahipleri olan kapitalistler kârlarından bir an olsun vazgeçmiyorlar. Krizi fırsata çeviriyor, işçiler ve emekçiler üzerindeki sömürüyü pervasızca ağırlaştırıyorlar. İşçi ve emekçilerin sefalet ve yoksullukları onların umurlarında değil. Yetmiyor, daha çok kâr uğruna işçileri ölümle yaşam arasında ince bir çizgide yaşamak zorunda bırakıyorlar. Çünkü kapitalistler için aslolan daha fazla kârdır, gerisi teferuatıdır.

Örneğin kâr söz konusu olduğunda işçi güvenliği ve sağlığı kapitalistler için sadece gereksiz bir harcama kalemidir. 2019'un ilk iki ayında 284 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti. Yalnızca Şubat ayında en az 125 işçi, çalışırken yaşamını yitirdi. 2018 yılında sadece Aliğa'da 11 işçi iş cinayetiyle yaşamını yitirdi ve bu olayların sadece iki tanesi davaya konu edildi. 2014-2018 yılları boyunca, yani son beş yılda toplam 9.515 işçi iş cinayeti ile yaşamını yitirdi.

Yaşanan iş cinayetlerinin nedenlerinin en başında kalp krizi geliyor. Kalp krizinin temel nedeni ise yoğun çalışma temposu ve ağır çalışma koşullarıdır. Bunun yanı sıra sermaye devletinin sağladığı denetimsizlik ve hukuki olarak cezazırlık da iş cinayetlerinin önünü açıyor. Bilirkişi raporlarına göre "öngörülebilir" nitelikte olan veya üretim zorlamasının iddianamelere kadar yansıdığı davalarda bile yargılama tali sorumlularla sınırlı kalırken, hapis cezaları önce iyi hal uygulaması ile indiriliyor, ardından para cezasına çevriliyor ve taksitlendiriliyor.

Bu korunma durumu patronların alması gereken işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerini almamalarını kolaylaştırıyor.

Tüm patronlar alınmayan önlemleri fabrikalarda meşrulaştırmak için hep aynı gerekçeye sarılıyorlar. Rekabet etme gücünün korunması ihtiyacından kaynaklı bu harcamayı yapamıyoruz diyorlar. Aslında patronların gerekçesi, sorunun kaynağını yeterli açıklıkta ortaya koyuyor. Kapitalizm denen bu ücretli kölelik düzeninde patronlar nezdinde işçilerin, değiştirilebilir birer makine parçası olmaktan başka bir değeri yoktur. Bir işçi ölürse yerini dolduracak binlercesi vardır...

Sermayedarların bin bir yolla dayattıkları bu amansız sömürü koşullarına karşı işçi sınıfı ve emekçiler kendi cephelelerinden birtakım tepkiler geliştiriyorlar. Bu, yeri geliyor 3. havalimanı işçilerinin iş cinayetlerine karşı başlattıkları direnişle oluyor, yeri geliyor madenlerde ölümle her an burun buruna çalışan maden

işçilerinin yaptığı gibi kendini madene kapatma eylemi şeklinde oluyor. Ya da yeri geliyor Silivri-Kınalı'da Kale Kayış işçilerinin yaptığı gibi sağlıksız çalışma koşullarına karşı başlattıkları örgütlenme ve direniş ile oluyor. Son dönemde yaşanan örgütlenme ve eylemlerde, işçi sağlığı ve güvenliğine dair taleplerin yaygın bir şekilde öne çıkması da sınıf saflarındaki duyarlılığın ve birikimin bir başka yansımasıdır.

Kapitalist sömürü düzeni, teknolojinin de gelişmesi ile birlikte işçi ve emekçileri daha acımasız bir biçimde sömürüyor ve her an ölümün kıyısında tutuyor. İşçiler doğal olarak emeğin korunması mücadelesinde işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerini temel bir talep olarak gündemleştiriyorlar. Alınması gereken önlemler patronlar tarafından alınmadığında ise işçiler yer yer eyleme geçerek tepkilerini ortaya koyuyorlar. Dün para için belli koşullarda patronların dayatmalarını kabul eden işçiler-emekçiler artık

ağırlaşan koşullarda kendi yaşamlarını koruma yoluna başvuruyorlar. İşçi ve emekçi için kendi sağlığını ve yaşamını korumak, artık ücret kadar öne çıkıyor.

İşçi sağlığı ve güvenliğinin bir yanını, alınması gereken teknik önlemler oluşturuyor. Fakat en az bunun kadar önemli ve belirleyici olan diğer yanı da çalışma koşullarının insanca bir seviyeye çekilmesidir. Bugün kendilerine dayatılan sömürü koşulları, gerçekte işçilerin yaşamının hiçe sayılmasıdır. Dolayısıyla emeğin korunması mücadelesinin yükseltilmesi, işçi sınıfın can sağlığı için büyük önem taşımaktadır. Sınıf devrimcileri olarak emeğin korunması taleplerini sınıfın gündemine daha fazla taşımamızdır. Kapitalizmin işçilerin-emekçilerin canını hiçe sayarak kendini var etmesine yönelik tepkiyi açığa çıkarmak, sınıfın devrimci eylemini geliştirmek için önemli bir araçtır. Gelinen yerde özellikle aşağıdaki talepler oldukça acil hale gelmiştir ve gündelik faaliyete konu edilmeleri gerekmektedir:

* 7 saatlik işgünü, 35 saatlik haftalık çalışma.

* Kesintisiz iki günlük hafta tatili.

* İş güvenliğine ve sağlıklı çalışma ortamına ilişkin teknik ve sıhhi düzenleme ve önlemler. Bunun iş yeri temsilciler kurulu ve sendikalar tarafından sürekli denetimi.

* İşçi temsilcilerinin yönetiminde, teknik ve sağlık uzmanlarından oluşan müfettişlik.

Eklenebilecek başka taleplerle beraber bu talepler uğruna mücadeleyi çeşitli yol, yöntem ve araçlarla sınıfın gündemi haline getirmek tüm sınıf devrimcilerinin görevidir.

TEKEL direnişçilerine 9 yıl sonra dava

TEKEL direnişi sınıf hareketinin gelişimi yönünde sınıfın önemli bir hamlesiydi. 2010 yılının Şubat, Mart, Nisan aylarında Ankara'da sürdürülen TEKEL işçilerinin direnişi işçi sınıfına moral oldu. Buna karşın sermaye devleti direnişçi işçilere karşı o günden dava açacağı bir iddianame hazırladı. O günlerde hazırlanan iddianame şimdi devreye sokuluyor.

Avukat Kazım Bayraktar tarafından yapılan açıklamaya göre iddianamede TEKEL işçileri "AKP il binası önünde gösteri yapmak, pankart açmak, uyarıya rağmen dağılmamak, parti eşyalarına zarar vermekle" suçlanıyor.

Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nden gönderilen iddianamenin tarihinin 16 Mart 2010 olduğunu belirten Bayraktar, "İddianamenin

bugünlerde devreye sokulması giderek artan işçi direnişlerinden duyulan korku ve tarihsel kinden başka bir şeyle açıklanamaz" dedi.

Bayraktar kendine ulaşan iddianameyle birlikte "Yargılamada Hedef Süre Formu" olduğunu belirterek formda yargılamanın azami 75 günde tamamlanmasının hedeflendiğini yazıldığını ifade etti.

Yargıdaki bu gecikmenin nedenini taraflara yani işçilere bağlayan mahkeme, iddianamenin kendilerine ulaşmasından 90 gün sonrasına duruşma günü veriyor. İlk duruşma 27 Haziran 2019'da görülecek.

Bayraktar son olarak "27 Haziran günü Ankara Adliyesi'nde olacağız; Tekel direnişini bir kez daha hatırlatacağız" dedi.

Komünist Enternasyonal'in 100. yılı...

Çekilen dalga ve geri çekilme

Komünist Enternasyonal, dünya devrimine ilişkin güçlü umutlar çerçevesinde, kendini genel bir saldırıya yöneltmek üzere hazırlamıştı ki (1919-1920, 1. ve 2. kongreler), devrimci dalganın çekilmekte olduğu katı gerçeği ile karşı karşıya kaldı (1921-1922, 3. ve 4. kongreler). Bu onu haklı olarak taktik çizgisinde temelli değişiklikler yapmaya yöneltti. Fakat bu değişiklik ihtiyacının kendisi ile yapılan değişikliğin mahiyeti, henüz doğmuş, yeni ve oturmamış bir örgüt olarak Komünist Enternasyonal'i, ona bağlı tek tek partileri, ciddi karışıklıklara itti, önemli tarihsel sonuçları olacak sorunlarla yüz yüze bıraktı.

Komünist Enternasyonal geç doğmuş, dünya savaşını izleyen devrimci dalgaya tümüyle hazırlıksız yakalanmış bir örgüttür. Burada uluslararası bir örgüt olarak Komünist Enternasyonal'in kendisi için söz konusu olan şey, belki bir tek Bolşevik Partisi hariç, onun hemen tüm seksiyonları için ayrıca geçerlidir. Zira onlar da ya Komünist Enternasyonal'le eş zamanlı olarak, ya da hatta ondan bile daha sonra ancak kurulabilmişlerdir. Öteki etkenler bir yana, bizzat devrimci dalganın içinde ve onun bir ürünü olarak ortaya çıkmış olmak bile, tek başına, onun geçip gidişinin ardından elde edilen anlamlı ve kalıcı bir sonuç olamaması olgusunu açıklar. Rusya'da Sovyet iktidarı yaşamaktaydı, iç savaş muzaffer bir sona bağlanmıştı. Fakat bu kazanım Komünist Enternasyonal'i önelemekteydi. Komünist Enternasyonal'in savaşı izleyen devrimci dalgadan bizzat kendi faaliyeti ile elde ettiği tek gerçek kazanım, kendine bağlı partilerin kurulması ve belli bir güç kazanmasıydı. Bu güç ise, bir kez daha Sovyet ülkesi ile diğer birkaç ülke dışında (Fransa, Çekoslovakya ve Norveç), örgütlü işçi sınıfı çoğunluğunu kapsamıyordu.

Bu sonuçlar şaşırtıcı değildir. Kendisi devrimci bir dalganın tepe noktasında doğmuş bulunan bir örgütün, hızla geçip gidecek olan bu dalgayı muzaffer devrimlere yöneltebilmesi beklenemezdi. Bir ilk oluşum aşamasının ideolojik ve örgütsel adımlarını henüz ancak atabilmiş bir örgütün, savaş boyunca mayalanan ve savaşla birlikte patlak vermiş bulunan

Dünya devrimine ilişkin kısa dönemli umutların terki, "Kitlelere" sloganı ve "işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak" görevi, bunlar Üçünü Kongre'nin en önemli sonuçları oldular. Kongre'den hemen sonra geliştirilen "Birleşik İşçi Cephesi" taktiği ise, bu slogan ve görevden doğuyor, onları tamamlıyordu. Bu bir geri çekilme politikası ve taktiği idi. Fakat bunun ne tür bir geri çekilme olduğu üzerine yeterli bir açıklık yoktu.

uluslararası devrimci bunalımın olgunluk aşamasının ihtiyaçlarına başarıyla yanıt verebilmesi düşünülemezdi. Bu değerlendirmenin, ancak daha sonra, ancak o günün tarihsel olaylarının sonraki seyri ve genel bilançosu ışığında, bu denli kolay yapılabilir olduğuna kuşku yoktur. Dolayısıyla, sonradan bakmanın avantajıyla, Komünist Enternasyonal'in kuruluşunun ilk iki yılında dünya devrimine ilişkin olarak taşıdığı güçlü umutlara bakıp, onun bu "büyük yanlış"na şaşmak anlamsızdır. Kaldı ki olaylara hazırlıksız yakalandığının daha kuruluş anından itibaren Komünist Enternasyonal'in kendisi de farkındaydı. Yeni enternasyonalin önderi Lenin, daha onun ortaya çıkışından önce ve patlak üzere olan devrimci olayların öngününde, Avrupa'da devrimci partinin yokluğunu "büyük bir talihsizlik ve büyük bir tehlike" olarak niteliyordu. Olayların hemen sonraki seyri bu talihsizlik ve tehlikenin olanca açıklığı ile doğrulanması olmuştu.

Buna rağmen Lenin de içinde Komünist Enternasyonal'in, devrimci bunalımın o günkü gelişme çizgisine ilişkin ciddi yanlışlar yaşamış olduğu bir gerçektir. Bu yanlışların esası, Enternasyonal'in kuruluş döneminin, uluslararası devrimci bunalımın gitgide radikalleşecek bir çizgideki ilerleyişinin henüz yalnızca bir ilk evresini oluşturduğunun sanılmasıydı. Devrimci bunalım derinleşerek sürecekti, İkinci Kongre'de hâlâ buna inanılıyordu. Eğer Komünist Enternasyonal de bu arada kendi oluşumunu ve hazırlıklarını büyük bir hızla tamamlarsa, çok geçmeden geride kalanı izleyecek daha derin ve daha kapsamlı bir yeni devrimci dalgadan en iyi şekilde yararlanabilecekti. Oysa İkinci Kongre'den kısa bir süre sonra olaylar gösterdi ki, Komünist Enternasyonal'in içinde doğduğu devrimci dalga, gerçekte savaşı izleyen devrimci bunalımın tepe noktasıydı. Devrimci çalkantılar uluslararası çapta, önemli farklılıklar ve dengesizlikler göstererek gerçi bir dö-

nem daha sürecekti. Fakat 1918 sonu ile 1919 yılının ilk yarısını kaplayan devrimci dalgayı aşacak bir yenisi, o tarihsel devrimci bunalım evresinde (1917-1921) bir daha gerçekleşmeyecekti.

1919 yılı "savaştan sonra sermaye için en kritik yıl" (Troçki, 3. Kongre) olmuştu. Bu hem burjuvazinin en güçsüz olduğu ve hem de kendisinin bu güçsüzlüğü ilişkilerinde duyduğu bir önemli yıldır. Savaş henüz bitmişti, yığınlar silahlıydı ve dört yıllık savaşın acılarının en derinden hissedildiği bir dönemdi. Savaşın yenilen tarafı olan Alman ve Orta Avrupa burjuvazisinin baskı aygıtı bir süre için felce uğramış bulunmaktaydı. Burjuva düzenin yerleşik ilişkisi ve kurumları temelinden sarsılmış, olağan dönemlerin dengeleri altüst olmuştu. Fakat yine de devrimci bunalımın yeterince derin olmamasının yanı sıra, komünist öncünün gücü ve hazırlığı ile sosyal-demokrasinin kitleler içindeki etkisi ve gücü arasındaki ilişki, bu ikincisinin lehine olmak üzere, ters orantılıydı.

Çekilmenin sorunları

**Komünist Enternasyonal
100. yılında!**

H. Fırat

Hain sosyal demokrasi bu en kritik tarihsel anda "düzen"i korumuş, burjuvazinin kendini toparlamasına, tahkim etmesine ve inisiyatifi yeniden ele geçirmesine paha biçilmez bir katkıda bulunmuştu. Devrimci bunalım daha birkaç yıl sürecekti olsa bile, burjuvazi savaşı izleyen en kritik safhayı geride bırakmıştı. Uluslararası burjuvazi, Ekim Devriminin derslerini komünistlerden daha derin ve kapsamlı bir biçimde özümseyerek, yeni bir Ekim'in, özellikle buna en yakın görünen ülkede, Almanya'da gündeme gelmesi tehlikesine karşı, bu tehlikeyi bertaraf edecek biçimde kendini hazırlamıştı. Savaş sonrası bir yıl içindeki dağınıklığı ve aşırı güvensiz ruh hali geride kalmıştı. Kendini artık daha güçlü ve güvenli hissediyordu. İşçi sınıfının elde etmiş bulunduğu siyasal kazanımları hedef alan bir karşı saldırıya geçecek kadar...

Aslında Avrupa'da devrimci hareketin gelişme temposunda belli bir düşmenin yaşanmakta olduğuna dair işaretler, daha 1920 yılı başında hissedilmeye başlanmıştı. Komünist Enternasyonal'in birinci kuruluş yıldönümünde (Mart 1920) yaptığı bir konuşmada, Lenin'in bunu fark ettiği görülür. Kuşku yok ki, 'Sol' Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı eseri bunun ürünüdür. Nisan-Mayıs 1920'de hızlı bir çalışmayla İkinci Kongre'ye yetiştirilmek istenmesi bu açıdan rastlantı değildir. Bununla birlikte, Lenin'in bu sıradaki gerçek görüşü, devrimci hareketin gelişme temposunda belli bir yavaşlama olmakla birlikte, devrimci bunalımın derinleşmekte olduğu, bu objektif zeminin devrimci hareketin gelişimine yeni bir ivme kazandıracağı doğrultusundadır. Bu çerçevede sorun, erken ve kolay devrim hayallerine kapılmadan, ama gelmesi kuvvetle muhtemel yeni devrimci dalgayla hızlı, dikkatli ve sabırlı bir biçimde hazırlanmaktır. İkinci Kongre'de yapılan tartışmalar ve alınan kararlar da hep bu çerçeveye girer.

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, İkinci Kongre, dünya devrimine ilişkin güçlü umutlara sahne oldu. Taktik çizgi, hazırlıklar, düzenlemeler hep bu umutları yansıtır. "21 Koşul" bile tek başına bunu kanıtlar. Ne var ki bu kongreyi izle-

yen olaylar, bu umudu sürekli bir biçimde zayıflattı. Kızıl Ordu Varşova kapılarından dönmek zorunda kaldı. 1920 Eylül'ünde İtalyan işçi sınıfının fabrikaları işgal etmesi çok geçmeden kırıldı ve faşistlerin karşı saldırısı hareketi büsbütün gerilettiler. 1921 Mart'ında, o günlerin "devrim ülkesi" Almanya'da, "proletarya öncüsünün ayaklanması" bir kahramanlık örneği oldu, fakat proletaryanın geniş kesimleri tarafından izlenmedi ve vahşice ezildi. 1921 Mart'ında Kronstadt isyanı patlak verdi ve Sovyet Rusya'da "geri çekilme" (NEP) gündeme geldi.

Komünist Enternasyonal 3. Kongresi (22 Haziran-12 Temmuz 1921) bu gelişmeler üzerine geldi ve ortaya çıkan yeni duruma ilişkin hararetli tartışmalara sahne oldu. Bu kongre de Komünist Enternasyonal tarihinde özel bir yer tutar. Bu bir dönüş kongresidir. Bu dönüşün temeli, dünya devriminin yakın dönem somut gelişme seyrine ilişkin olarak ilk iki kongrede taşınan umutların terk edilmesidir. Artık bu sürecin çok daha karmaşık, eşitsiz, inişli-çıkışlı, sancılı ve en önemlisi uzun vadeli bir süreç olduğu düşünülmemektedir. Buna bağlı olarak, Üçüncü Kongre, o günkü koşullarda, kapitalist düzene cepheden saldırı taktiklerinden güç toplamak ve işçilerin çoğunluğunu kazanmak taktiğine dönüş, Lenin'in sözleriyle doğrudan saldırıdan "kuşatmaya" dönüşü temsil eder. Komintern içinde, merkezciğe ve sağcı eğilimlere karşı uzlaşmaz ve hoşgörüsüz bir mücadeleden (bu mücadele hâlâ kısmen sürdürülse de) bu kez "sol" eğilimlere karşı uzlaşmaz bir mücadeleye dönüşür bu aynı zamanda. Yani sıra, İkinci ve İkibuçukuncu Enternasyonallerden her alanda tam bir kopuş ve amansız bir mücadeleden (ki "özgün" durumdan dolayı bir tek İngiltere bunun dışında tutulmuştu daha önce), bu aynı örgütlerle işçi sınıfının sermayeye karşı kısa dönemli çıkarları için "cephe" birliği çizgisine bir dönüş...

Kuşkusuz bu dönüşlerin gündeme gelmesi, koşullardaki değişim, bunun ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlar ve görevlerle sıkı sıkıya bağlantılıydı. Fakat burada iki güçlük alanı vardı. Bunlardan ilki, o günkü tarihsel ortamda, koşullardaki bu

değişimin gerçek boyutlarını ve anlamını tespit etmenin, yanı sıra bunun üzerinde anlaşabilmenin güçlüğü idi. İkincisi, dünya devrimine ilişkin güçlü kısa dönemli umutlar içinde oluşmuş bir örgütün tüm kesimlerini bu umutları sürdürmek eğiliminin cazibesinden kurtarmanın anlaşılır güçlüğü idi.

Bu iki güçlük alanı bir arada, Komünist Enternasyonal'de ciddi sarsıntılara yol açtı. Lenin-Troçki liderliğinin başını çektiği yeni taktik çizgiye karşı hayli güçlü ve dirençli bir "sol" muhalefet belirdi. Bu muhalefeti altetmek zorlu çabası, bizzat Komünist Enternasyonal bünyesinde hâlâ güçlü bir eğilimi temsil eden sağ kanadın işini kolaylaştırdı. Merkezciğe karşı mücadele sorunu ve Merkezci-likten arınma görevi, güçlü "sol" eğilim karşısında neredeyse bir yana bırakıldı. Lenin, bütün şiddetini "sol"a yöneltti, merkezciğe karşı mücadelenin abartıldığını, hatta "artık can sıkıcı olmaya" bile başladığını söyledi. Lenin, o günün objektif koşullarıyla bağdaşmayan "sol" hayallere ve bunlara eşlik eden maceracı politik çizgiye karşı mücadelesinde **güncel planda** kuşkusuz haklıydı. Fakat bu kongredeki dönüşün, "sol"a karşı amansız ve sağa karşı hayırhah mücadelenin, bir dizi başka etkenin yanı sıra, Komünist Enternasyonal'in gelecekteki yaşamını derinden etkilediği de bir gerçektir.

Komünist Enternasyonal bünyesinde sağ'a, İkinci Enternasyonal'in sürmekte olan ideolojik etkilerine karşı mücadele ancak başlamışken, devrimci dalganın düşmesi sonucu gündeme getirilen geri çekilme taktikleri, bu ideolojik etkiden arınma mücadelesini kesintiye uğratmış, bunun taşıyıcısı olan ögeler Enternasyonal'in bu yeni çizgisinin resmi temsilcileri olarak görünebilmişlerdir. Altıncı Kongre'den sonra (1928) yeniden gündeme getirilen, "sosyal-demokrat etkilerden arınma" sorunu ise, hem tümüyle sağlıklı saiklere dayanmamış ve hem de anlamlı sonuçlar yaratmamıştır. Kısaca, Komünist Enternasyonal'in Üçüncü ve onu derinleştiren Dördüncü Kongreleri, Yedinci Kongre'deki köklü dönüşü hazırlayan ve kolaylaştıran tarihsel kaynaklar içinde yer alırlar.

Üçüncü Kongre çalışmalarında yeni durumun tespiti ve tahlili özel bir yer tutar. Troçki Kongre'ye sunduğu "**Dünya Ekonomik Bunalımı ve Komünist Enternasyonal'in Yeni Görevleri**" başlıklı ana raporun girişinde, sorunu ortaya şöyle koymaktadır:

"Savaşın bitiminden bu yana üç yıl doluyor. Ekonomik ve siyasal düzeyde önem taşıyan görüngüler çıktı ortaya. Sermaye daha hâlâ hemen hemen bütün dünyada tahtında oturuyor; ve biz bu nedenle genelde görüşümüzün, dünya devrimine ilişkin bugünün koşullarında hâlâ doğru olup olmadığının hesabını kendimize vermek zorundayız. Güç ilişkilerinde yadsınmayacak bir değişiklik gerçekleşti. Tartışılabilir tek şey, bu değişimin güç ilişkilerinde meydana gelen daha derin birtakım kaymalardan mı ileri geldiği yoksa daha çok yüzeysel bir değişim mi olduğudur."

Bu giriş sözleri, kongrede tartışılacak ana sorunun başarılı bir ortaya konuluşudur. Troçki, kendi yönünden, tartışmaya açtığı soruna kesin bir yanıt vermese bile, Üçüncü Kongre sırasında durumun ilk iki kongre dönemindeki gibi olmadığını; başlangıçta genel perspektif doğru saptanmış olmakla birlikte, dünya devriminin somut gelişme seyrinin önceden umdukları gibi gerçekleşmediğini, onun karmaşıklığını yeterince hesaba katmadıklarını, yaşanan yenilgiler ve hayal kırıklıkları aracılığıyla bunu bugün artık nihayet anlayabildiklerini belirtir ve ekler:

"Ancak şimdi görüyoruz ve hissediyoruz ki, nihai hedefe, iktidarı fethetmeye, dünya devrimine pek o kadar yakın değiliz. 1919 yılında, o zaman, kendimize demiştik ki; bu, ay sorunu. Ama şimdi bunun yıl sorunu olduğunu söylüyoruz. Tam ve kesin olarak söyleyemiyoruz, ama şimdi daha iyi biliyoruz ki, gelişme bu doğrultudadır ve biz geçen zaman içerisinde bütün dünyada çok daha güçlü olduk."

Troçki'nin bu sözleri, kongrede ulaşılan sonuçların, ki bu sonuçlar tespit edilen yeni taktik çizginin de dayanaklarını oluşturur, en önemli bazı öğelerini içermektedir. Dünya savaşını izleyeceği düşünülen bir dünya devrimi görüşü olaylar

tarafından boşa çıkarılmıştır. Şimdi artık, dünya devriminin eşitsiz ve karmaşık bir gelişme seyri izleyeceği, daha da önemlisi, uzun bir devrimci mücadele dönemini gerektireceği düşünülmektedir.

Lenin'in kongreye sunduğu "**Rus Komünist Partisinin Taktikleri Üzerine Rapor**"unda da aynı fikir dile getirilmektedir: "... Olaylar bizim beklediğimiz gibi dümdüz bir gelişme göstermediler. Diğer büyük gelişmiş kapitalist ülkelerde bugüne dek devrim patlak vermedi... Önceden tahmin etmiş olduğumuz gibi uluslararası devrim ilerlemekte, fakat tam bizim düşündüğümüz gibi değil."³

Lenin'in önderlik ettiği bir enternasyonalin başlangıçta dünya devrimine ilişkin "düz bir gelişme" çizgisi düşünmüş olması ilk bakışta şaşırtıcı gibi görünür. Zira Lenin, savaş dönemindeki teorik çalışmaları esnasında kapitalizmin eşitsiz ekonomik ve politik gelişme yasasına, buna bağlı olarak da **dünya devrim sürecinin eşitsiz gelişme seyrine** işaret etmiş bulunmaktaydı. Eğer buna rağmen savaş sonrası dönemde dünya devrimine ilişkin "dümdüz bir gelişme" seyri düşünülebilirdiyse bunun nedeni de bizzat savaş sonrası uluslararası tarihsel ortamın kendisiydi. Devrimci bunalım ve devrimci çalkantılar **genel** bir nitelik arz etmekteydi. Özellikle 1919 yılında ve özellikle Almanya ve Orta Avrupa'da. Devrimin buralardaki, özellikle de Almanya'daki muhtemel bir başarısının ise uluslararası devrimci bunalımı iyice kızıştıracağı, uluslararası devrimci dalgayı önünde durulamaz boyutlara vardıracağı umuluyordu. Kuşkusuz ki bu umutların daha derininde, savaşın dünya kapitalist düzeninin dengelerini belini yeniden doğrultamayacak denli bozduğu, bunalımın gitgide derinleşmekte olduğu inancı

yatmaktaydı.

Komünist Enternasyonal, Üçüncü Kongre'de, olaylar tarafından boşa çıkarılan beklentilerini tahlil ederken, şunları söylemekteydi: "*Farklı ülkelerdeki çelişkilerin ulaştığı keskinlik derecesindeki değişiklik, onların toplumsal yapısındaki, aşılması gereken zorluklardaki değişiklik, Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'nın yüksek düzeyde gelişmiş kapitalist ülkelerindeki burjuvazinin yüksek örgütlenme düzeyi, dünya savaşının doğrudan dünya devriminin zaferine yol açmadığını gösterdi.*"⁴

Burada sıralanan olgular, genel bir uluslararası bunalım koşullarında bile, dünya devriminin somut gelişme seyrinin neden dümdüz bir çizgi izleyemeyeceğinin, gelişmenin neden bir eğilim olarak eşitsiz ve karmaşık olarak seyredeceğinin açıklamasını vermektedir.

Üçüncü Kongre, dünya devrimine ilişkin kısa dönemli umutları terk etmişti. Yine de, kesinlemelerden kaçınmakla birlikte, uluslararası durumun objektif yönden hâlâ devrimci kaldığını, geri çekilmenin kısa süreli olacağını düşünmek eğilimindeydi. Lenin, "*RKP'nin Taktikleri Üzerine Rapor'un Tezleri*"nde, "büyüyen ekonomik kriz"den, bunun "kitlelerin durumunu her yerde kötüleştirme"sinden, savaş tehlikesinden, tüm bunların ise ikinci ve ikibuçukuncu Enternasyonalleri gittikçe zayıflatmasından söz ediyordu.⁵

Kongrede Komünist Enternasyonal'in yeni taktikleri üzerine konuşan Radek ise "dünya ekonomik bunalımının yerini konjonktürün geçici yükselişine bırakması" ihtimalinin tümüyle reddedilemeyeceğini, kongredeki tartışmaların da zaten buna işaret ettiğini ifade ettikten sonra, egemen eğilimi yansıtan şu değerlendirmeyi yapıyor: "*Fakat şu gerçeği, benimseyeceğimiz temel hat, genel rota olarak*

saptamalıyız: Dünya devrimi güçleri etkilerini sürdürüyorlar ve dünya devriminin bir iniş çizgisinin eşiğinde değil, devrimci güçlerin yeni mücadeleler için toparlanmasının eşiğinde bulunuyoruz."⁶

Radek'in bu değerlendirmesi, kongrede tespit edilen yeni taktik çizginin temellerini oluşturmaktadır: Dünya devrimi güçleri etkilerini sürdürüyorlar, yani durum objektif bakımdan hâlâ devrimcidir. Fakat devrimci dalga bugün için çekilmiştir. Şimdi yeni mücadeleler için güç toplamak zamanıdır. Gerçi Komünist Enternasyonal geçmişe göre bugün çok daha güçlüdür. Fakat henüz işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmış değildir. Yeni mücadeleler için hazırlık, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak demektir.

Üçüncü Kongre'de, bu değerlendirmeden çıkan ilk dolaysız sonuç "Kitlelere" sloganı olmuştur. Radek konuşmasında bunu, "*Dünya devrimine giden yolu, geniş kitlelerin fethedilmesinde görüyoruz*", şeklinde ifade eder. Lenin ise, şimdi ne yapmamız gerekir diye sorar, "*devrim için en iyi şekilde hazırlanmak*" diye yanıtlar ve bunu şöyle formüle eder: "*Gelişmiş kapitalist bir ülkede proletarya ne kadar çok örgütlenmişse, tarih devrim hazırlığında bizden o kadar çok mükemmellik istemekte ve işçi sınıfının o kadar büyük bir çoğunluğunu kazanması gerekmektedir.*"⁷

Dünya devrimine ilişkin kısa dönemli umutların terki, "Kitlelere" sloganı ve "işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmak" görevi, bunlar Üçüncü Kongre'nin en önemli sonuçları oldular. Kongre'den hemen sonra geliştirilen "Birleşik İşçi Cephesi" taktiği ise, bu slogan ve görevden doğuyor, onları tamamlıyordu.

Bu bir geri çekilme politikası ve taktiği idi. Fakat bunun ne tür bir geri çekilme

olduğu üzerine yeterli bir açıklık yoktu. İkinci Kongre'nin abartılı değerlendirmelerinden yalnızca bir yıl sonra bu tür bir taktiğin gündeme getirilmesi, Enternasyonal içinde büyük karışıklıklara ve iç bölünmelere neden oldu. Bu taktiğin kendi içinde yeterli açıklıktan yoksunluğu ise doğal olarak yeni karışıklıklara ortam hazırladı. Yeni tezlerin bir "uzlaşma" ürünü olduğunu Lenin açıkça söylemişti. Bu aslında yeni durumun tahliline ilişkin bulanıklığın kaynaklarından hiç değilse biri hakkında bir fikir veriyor. Komintern sağ'ının hararetle desteklediği ve onayladığı tezlerin yazarı Radek, Kongre'den hemen önce, tezleri kaleme aldığı sırada, aslında yeni bir "eylem dönemine" girildiğini düşünen ve "saldırı kuramı"ni destekleyen "sollar"a eğilimliydi. Tezlerin ilk taslağını buna göre kaleme almıştı ve bu nedenle Lenin tarafından "solcu ahmaklığa teslimiyet"le itham edilmişti.⁸ Radek tutumunu ancak bundan sonra değiştirmişti. Tüm bunlar yaşanan karışıklığı bir ölçüde açıklamaktadır.

Kongre'de kabul edilen tezleri savunan konuşmasında, Radek, daha önce aktarılan sözlerinden de anlaşılacağı gibi, dünya devriminin bir iniş çizgisinde olduğunu kabul etmiyordu. Konjonktürel bir gerileme içindeki "devrimci güçlerin yeni mücadeleler için toparlanmasının eşiğinde" bulunuyorlardı. Radek'inki kişisel bir değerlendirme değil, kongreye hakim olan eğilimdi.

Lenin'in kongredeki konuşmaları yer yer farklı işaretler taşımaktadır. Fakat o da örneğin kongrenin bitiminden bir gün önce (11 Temmuz 1921) *Alman, Polonya, Çek, Macar ve İtalyan Delegeleriyle Toplantıda Konuşmalar*'ında, kabul edilen geri çekilme ile ilgili şu değerlendirmeyi yapabilmektedir: "*Bu kongrede yapılan geri çekilme, kanımca, bizim 1917'de Rusya'daki davranışımızla karşılaştırılabilir, ve bu nedenle geri çekilmenin hücum geçmek için hazırlanmak olduğunun kanıtıdır.*"⁹

Bugünden bakmak bir yana, o gün için bile güç anlaşılır bir paralelliktir. Konuşmanın ilk bölümünden de anlaşıldığı gibi, Lenin, Şubat Devrimi sonrasında, yığınların büyük çoğunluğunun henüz Menşevikler ve Sosyalist Devrimcilerin etkisinde ve denetiminde oldukları bir sırada, Bolşevikler'in, çoğunluğu kazanmak üzere gösterdiği taktik esneklik ve "geri çekilme"yi kastetmektedir. Bu paralelliğin objektif değeri tümüyle tartışmalıdır. 1917 Mart'ında Rusya'da devrim yeni başlamıştı, henüz ilk ve en ılımlı evresindeydi; olayların sonradan doğruladığı gibi, her şey onun gitgide radikalleşeceğini, devrimin yeni bir aşamasını zorlayacağını göstermekteydi. Yığınların devrimci eyleminde ileriye doğru bu ra-

dikal seyirin tersine olarak ise, kurulu düzen, Çarlığın yıkılışıyla birlikte bir çözülme ve dağılma sürecindeydi.

Oysa 1921'deki uluslararası durum hiç de bununla kıyaslanabilir **değildi**. Rus devrimiyle başlayan devrimci bunalım süreci, savaşın bitimini izleyen aylarda uluslararası bir devrimci dalgaya dönüşmüş, belli iniş çıkışlar izleyerek, 1921 yılına gelindiğinde artık gitgide yatışmaya yüz tutmuştu. Tersinden ise, uluslararası burjuvazi ilk kritik dönemi atlatmanın ardından gitgide duruma hakim olmuş, savaşın ve savaşı izleyen devrimci çalkantıların sarstığı düzeni restore etmede önemli mesafeler katetmişti. Kısaca 1917 Mart'ında Rusya'da devrimci dönem yükseliş çizgisinin **ilk evresindeydi**; 1921 yazında ise, sorun şu veya bu ülke açısından değil fakat uluslararası çapta ele alındığında, savaşı izleyen devrimci dönem düşüş çizgisinin son evresindeydi. Zaten çok geçmeden herkesten önce bunu bizzat Lenin görecekti, tüm açıklığı ile ifade edecek (**Az Olsun Temiz Olsun**), Komünist Enternasyonal ise bunu kapitalizmin "geçici ve nispi istikrar dönemi" olarak tanımlayacaktı.

Dolayısıyla devrimin yükseliş çizgisinin taktikleri ve taktik esnekliği ile, devrimin iniş çizgisinin taktikleri ve taktik esnekliği iki farklı durumdu ve hiçbir biçimde kıyaslanamazdı. Buna rağmen bu kıyaslamayı olanaklı kılan tek şey, Üçüncü Kongre'de yapılan değerlendirmelerde dünya devriminin bir iniş çizgisinde olduğunun henüz kabul edilmemesiydi.

Aslında birçok belirtti, özellikle Lenin ve Troçki'nin konuşmaları, bunun hissedildiğini, ama kimsenin açıkça dile getiremediğini göstermektedir. Bunun yerine, sürecin, düz bir çizgi izlemediği, daha uzun zamana yayılmakta olduğu, devrim anı için takvim yapılamayacağı vb. şeklinde daha genel ve dolaylı ifadeler tercih edilmekteydi. Fark edilen, kısmen hesaba katılan fakat açıkça ifade edilmeyen bir durum... Bu olgu, devrimci dalga içinde ve dünya devrimini yönetmek üzere kurulmuş, daha bir yıl önce gerçekleşen İkinci Kongresi'nde tüm kararlarını bu doğrultudaki bir değerlendirme üzerine oturtmuş olan bir örgütün, içinde bulunduğu karmaşık ruh halini anlatır.¹⁰

Üçüncü Kongre değerlendirmelerinin taşıdığı karışıklığın gerisinde, uluslararası durumun hâlâ bir ölçüde belirsiz, karışık ortamı vardı. Savaşı izleyen genel devrimci dalganın giderek yatışmakta olduğuna kuşku yoktu. Fakat tek tek bazı ülkelerde durum hâlâ belirsizdi ve bunların başında kritik bir önem taşıyan Almanya vardı. Yenilmiş ve Versay Antlaşması ile köleleştirilmiş Almanya'da toplumsal ve ekonomik buhran varlığını sürdürmekteydi. Beklenmedik bir gelişme bu

buhranı bir devrimci siyasal bunalıma dönüştürebilirdi. (Nitekim 1923 sonbaharında öyle oldu.) Kısmen İtalya'da ve bazı Balkan ülkelerinde de (özellikle Bulgaristan'da) durum hâlâ belirsizdi.

Bu açıdan ele alındığında, farklı ülkelerdeki farklı ve eşitsiz durumları tek bir tanımlama ve ondan çıkacak tek bir genelleştirilmiş taktik çizgi içinde toparlamak eğilimi, Üçüncü Kongre'deki karışıklığın teorik ve yönetsel temeliydi. Bu Üçüncü Kongre'ye özgü bir hatalı tutum da sayılmaz. Dünya ölçüsündeki emperyalist savaşın genelleştirdiği devrimci bunalım, savaşı izleyen yıl olan 1919'da taşıdığı bu özelliğini onu izleyen yıllarda kaybetmeye başladığı halde, Komünist Enternasyonal tüm ülkelerdeki durumu ortak bir payda altında toplamaya özel ve güçlü bir eğilim duydu. İkinci Kongre'de bu çok belirgindi. Çok genel bazı göstergelerden kalkılarak "**Avrupa'nın ve Amerika'nın hemen bütün ülkelerinde sınıf mücadelesi iç savaş evresine giriyor**" denilebiliyor, bu tespit defalarca tekrarlanabiliyor, kongrenin saptadığı genelleştirilmiş taktik çizginin temellerini oluşturabiliyordu. Şimdi ise Üçüncü Kongre'de bu aynı yönetsel hata tersinden bir değerlendirme ile sürdürülmekteydi: Genelleştirilmiş bir geri çekilme taktiği.

Bu hatanın tarihsel önemi, tek tek ülkelerdeki özgünlüklerin, devrimin gelişme çizgisine ilişkin ulusal farklılıkların, bunun gerektirdiği farklı görev ve taktiklerin yeterince değerlendirilememesi olmuştur. Komintern merkezi organları isteseler de bunu başaramazlardı. Komünist Enternasyonal'ın birbirinden farklı durumlara farklı ve yaratıcı bir tarzda uygulaması gereken genel taktik ilkeleri çerçevesinde, bunu en iyi her bir ülkenin kendi komünistleri yapabiliirdi. Bu, genç

komünist partilerin kişilik, inisiyatif ve sınıf mücadelesinin gelişim seyirini etkilemede ustalık kazanması bakımından da önemli ve gereklidir. Komünist Enternasyonal'ın buna, daha başından ve ikinci Enternasyonal pratiğine abartılmış bir tepki olarak, yeterince olanak tanıdığı söylenemez.

Üçüncü Kongre, geride kalan dönemde devrimci sürecin değişik ülkelerdeki farklı gelişme seyirine, olanaklar ve güçlüklerin her bir ülkede eşit olmayan düzeyine, çelişkilerin ulaştığı keskinlik derecesi bakımından değişik ülkelerin birbirinden farklı konumlarına dikkat çekmişti. Buna rağmen aynı kongre aynı hatayı tekrarladı.

Başkan Zinovyev, bir yandan "*Doğaları gereği sadece ulusal çerçevede çözülebilecek sorunları uluslararası çerçevede çözüme yönünde düşüncesizce taleplerimiz oldu*" diyor, fakat öte yandan, örgütsel işleyişe ilişkin bazı teknik sorunları gerekçe göstererek, Enternasyonalin gevşekliğinden, yeterince merkezîyetçi olmamasından yakınıyordu. Örgütsel işleyişe mükemmelleştirmekle, her bir ülkenin kendine özgü durumunu göstererek, üye partilere genel çizgi ve ilkeler çerçevesinde zorunlu bir geniş inisiyatif alanı tanımak farklı şeylerdir. Oysa birincisinden kalkılarak ikincisini saçmalık derecesinde sınırlamak noktasına daha o günlerde varıldı. İngiliz komünistlerinin seçimlerde İşçi Partisi adayları lehine kendi adaylarını geri çekmesi KEYK tarafından telgrafla "tavsiye" edilebiliyor, doğal olarak bu tavsiyeye uyuluyordu. 1923 sonbaharındaki buhran sırasında, Almanya Komünist Partisi lideri Brandler, planlanan ayaklanmanın sorunları için Komintern merkezi ile Almanya arasında mekik dokuyor, Troçki ve Zinovyev, ayaklanmanın tarihini bile bizzat saptamak

konusunda yarışabiliyorlardı.

(Devam edecek...)

Dip Notlar:

1- III. Enternasyonal / Belgeler, Belge Yay., İst., 1979, s.55

2- age, s.56

3- Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları, s.126-127

4- Aktaran Fernando Claudin, *Komintern'den Kominform'a*, C.I., Belge Yay., 1990, İstanbul, s.77

5- Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları, s.93

6- III. Enternasyonal / Belgeler, s.58

7- Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları, s.127-128

8- Alexander Sobolev, Üçüncü Enternasyonal Kısa Tarihi, Bilim Yayınları, İst., 1979, s.137-138

9- Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları, s.150

10- Buharin'in, Lenin'in beşinci ölüm yıldönümünde yaptığı ünlü konuşmada, Üçüncü Kongre'den yaklaşık bir buçuk yıl sonrasına ait *Az Olsun Temiz Olsun* yazısındaki uluslararası durum tahliline ilişkin olarak söylediği şu sözler, bu ruh halini yansıtmak bakımından dikkate değerdir:

"Vladimir İliç bu satırları yazdığı zaman biz kapitalizmin stabilizasyonundan bahsetmedik. Bu stabilizasyonun tanınması yoktu. Ve Vladimir İliç bizim yıllarca sonra büyük güçlüklerle başardığımız çözümlenmeyi esas itibarıyla yaptı. Lenin, oportünizmle ve herhangi bir ölümcül suçlamayla karşı karşıya gelmekten korkan biri değildi ve muzaffer emperyalist devletlerin başarı kazanacağını yazdı." (Toplumsal Kurtuluş, sayı:12, s.47)

Bu konuşmayı yaptığı anda artık sağ'ın lideri olan Buharin, Üçüncü Kongre'de hâlâ sol'un temsilcileri arasındaydı.

Macar Devrimi'nin 100. yılı...

Macar işçilerine selam

V. İ. Lenin

YOLDAŞLAR, Macar sovyet liderlerinden aldığımız haberler içimizi heyecan ve sevinçle dolduruyor. Macaristan'da Sovyet hükümeti ancak iki aydan biraz fazla bir zamandan beri vardır, ne var ki örgütlenme yönünden Macar proletaryası daha şimdiden bizi geride bırakmış görünüyor. Bu anlaşılabilir bir şeydir, çünkü Macaristan'da halkın genel kültür düzeyi daha yüksektir; ayrıca sanayi işçilerinin nüfusa oranı karşılaştırılmayacak kadar daha yüksektir (bugünkü sekiz milyonluk Macaristan'ın üç milyonu Budapeşte'de bulunmaktadır), ve ensonu, Macaristan'da Sovyet sistemine, proletarya diktatörlüğüne geçiş karşılaştırılmayacak kadar daha kolay ve daha barışçıl olmuştur.

Bu son koşul özel bir önem taşımaktadır. Avrupa sosyalist liderlerinin, hem sosyal-şovenler ve hem de kautskici eğilimlerin çoğunluğu, görel olarak onlarca yıl "barışçıl" kapitalizm ve burjuva parlamenter sistemi ile beslenmiş katıksız darkafalı önyargılar için öyle bir av haline gelmişlerdir ki, sovyet iktidarının ve proletarya diktatörlüğünün ne olduğunu anlayamaz durumdadırlar. Proletarya bu önderleri yolundan dışarı atmadan, yolu üzerinden bunları temizlemeden, çağ açan kurtuluş görevini yerine getiremez. Bu insanlar Rusya'daki sovyet iktidarı konusundaki burjuva yalanlarına inanıyorlar, ya da yarı yarıya inanıyorlardı ve yeni, proleter demokrasinin -Sovyet hükümetinde somutlaştığı biçimi ile, halk için demokrasinin, sosyalist demokrasinin- niteliğini, kölece tapındıkları ve "saf demokrasi" ya da genel olarak "demokrasi" olarak adlandırdıkları burjuva demokrasisinden ayırt edemiyorlardı.

Burjuva önyargılarıyla elleri kol lan bağlanmış bu kör insanlar, burjuva demokrasisinden proleter demokrasieye, burjuva diktatörlüğünden proletarya diktatörlüğüne, çağ açıcı değişmeyi anlayamadılar. Rus Sovyet hükümetinin, onun Rusya'daki gelişme tarihinin özgül niteliklerini uluslararası bir görüngü olarak Sovyet hükümeti ile birbirine karıştırdılar.

Macar proleter devrimi, gözü kör olanlara bile yardımcı oluyor. Macaristan'da proletarya diktatörlüğüne geçiş Rusya'dakinden tümüyle farklıdır -burjuva hükümetinin kendi isteği ile ayrılması,

anında işçi sınıfı birliğinin yeniden kurulması, *komünist bir program üzerinde* sosyalist birlik. Sovyet iktidarının niteliği şimdi iyice açıklığa kavuşuyor; şimdi dünyanın her yanında olanaklı olan, çalışan halkın ve bunların başında bulunan proletaryanın desteğine sahip olan biricik yönetim biçimi sovyet yönetimidir, proletaryanın diktatörlüğüdür.

Bu diktatörlük, sömürücülerin, kapitalistlerin, toprak -beylerinin ve onların bağlantılarının direnmelerini kırmak için acımasızca sert, çabuk ve kararlı kuvvet kullanılmasını öngörür. Her kim bunu anlamıyorsa o bir devrimci değildir, ve proletaryanın önderliği ya da yol göstericiliği mevkiinden uzaklaştırılmalıdır.

Ama, proletarya diktatörlüğünün özü tek başına, ya da hatta esas olarak kuvvet değildir. Bunun başlıca özelliği ama sosyalizmi kurmak, toplumun sınıflara bölünmüşlüğüne ortadan kaldırmak, toplumun her bireyini çalışan insan haline getirmek, ve insanın insan tarafından sömürülmesinin her türlü temelini yok etmek olan proletaryanın, çalışan halkın ileri müfrezesinin, onların öncüsünün, tek liderinin örgütlenmesi ve disiplini. Bu amaç bir darbeye gerçekleştirilemez. Kapitalizmden sosyalizme geçiş oldukça uzun bir dönem ister, çünkü üretimin yeniden örgütlenmesi zor bir iştir, çünkü yaşamın bu alanında köklü değişimler zaman ister, ve çünkü işlerin bir küçük-burjuva ve burjuva yolda yürütülmesi alışkanlığının o kocaman gücü, ancak uzun ve inatçı bir savaşım ile altedilebilir. Marx'ın, kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olarak proletaryanın tüm

bir proletarya diktatörlüğü döneminden söz etmesinin nedeni de budur.

Bütün bu geçiş dönemi boyunca, devrime karşı direnme, hem kapitalistlerden ve bunların burjuva entelektüelleri arasında bilinçli olarak direnecek olan sayısız uşaklarından, ve hem de küçük-burjuva alışkanlıkları ve gelenekleriyle fazlasıyla zincirlenmiş olan, ve çoğu kez de bilinçsiz olarak direnecek olan köylüler de dahil, çalışan halkın geniş yığınlarından gelecektir. Bu gruplar arasındaki yalpalama kaçınılmazdır. Çalışan bir insan olarak köylü, sosyalizme eğilim duyar, ve işçilerin diktatörlüğünü burjuva diktatörlüğüne yeğler. Tahıl satıcısı olarak köylü, burjuvaziye, ticaretin serbestliğine, yani o "alışılmış", eski, "zamanın kutsadığı" kapitalizme eğilim duyar.

Proletaryanın köylülere ve genel olarak küçük-burjuva gruplarına önderlik etmesini sağlamak için gerekli olan şey proletaryanın diktatörlüğüdür, bir sınıfın yönetimidir, onun örgütlenme ve disiplin gücüdür, onun, kapitalizmin kültür, bilim ve teknolojiye bütün başarılarının temelini dayanan merkezleşmiş iktidarıdır, onun, her çalışan insan anlayışına olan proleter yakınlığıdır, onun, politikada daha az sağlam olan kırsal kesimdeki ya da küçük sanayideki dağınık ve daha az gelişmiş, çalışan halk üzerindeki saygınlığıdır.

Burada genel olarak "demokrasi" konusunda, "birlik" ya da "emek demokrasininin birliği" konusunda, "emeğin bütün insanların" "eşitliği" konusunda, vb. vb. laf ebeliği -küçük-burjuva sosyal şovenlerinin ve kautskicilerin pek tut-

tuksuları laf ebeliği- hiç de işe yaramaz. Laf ebeliği yalnızca gözleri küller, zihinleri körleştirir ve eski ahmaklığı, tutuculuğu, ve kapitalizmin alışkanlığını, parlamento sistemini ve burjuva demokrasisini güçlendirir.

Sınıfların ortadan kaldırılması, kapitalist yönetimin alaşağı edilmesinden sonra, burjuva devletin yıkılmasından sonra, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından sonra (eski sosyalizmin ve eski sosyal-demokrasinin kaba temsilcilerinin sandığı gibi) *ortadan kalkmayan* ama salt biçimlerini değiştiren ve pek çok yönden daha da şiddetlenen uzun, zor ve inatçı bir *sınıf savaşımı* gerektirir.

Proletarya, burjuvazinin direnmesine karşı, tutuculuğa, alışılmışlığa, kararsızlığa ve küçük-burjuvazinin yalpalamasına karşı sınıf savaşımı aracılığıyla iktidarını elde tutmak, örgütleyici etkisini güçlendirmek, burjuvaziye terk etmekten korkan ve proletaryayı pek ikircikli bir biçimde izleyen grupları "etkisiz kılmak", ve yeni disiplini, çalışan halkın yoldaşça disiplinini, proletarya ile olan sağlam bağlarını, proletarya ile olan sağlam birliklerini -bu yeni disiplini, Ortaçağ'ın serf disiplini ve açlık disiplini, kapitalizm koşullarındaki "özgür" ücret köleliği disiplini yerine toplumsal bağların üzerine kurulan bu yeni disiplini- güçlendirmek zorundadır.

Sınıfları ortadan kaldırmak için tek bir sınıfın diktatörlük dönemine gerek vardır, yalnızca sömürenleri alaşağı etme gücünde değil, yalnızca bunların direnmelerini acımasızca ezme yeteneğinde değil, aynı zamanda da bütün burju-

va-demokratik görüş açısıyla, bütün özgülük ve genel olarak eşitlik konusundaki darkafalı lafabeleriyie (gerçekte, bu lafabeliği Marx'ın da uzun süre önce sergilediği gibi, *meta sahiplerinin* "özgürlüğü ve eşitliği", *kapitalistlerin* ve *işçilerin* [kendi aralarındaki-ç.] "özgürlüğü ve eşitliği" anlamına gelir), ideolojik bağlarını da koparabilecek olan salt bu ezilen sınıfın diktatörlüğüne gerek vardır.

Dahası sınıflar ancak, sermayeye karşı yıllar boyu süren grevlerinde ve savaşımında yetmişmiş, birleşmiş, eğitilmiş ve çelikleşmiş ezilen sınıfın -bütün kent, sanayi, büyük kapitalist kültürünü özümlemiş olan ve onu korumada ve bütün başarılarını elde tutmada ve geliştirmede, ve bunların bütün halkın, bütün çalışan halkın yararına açılmasını sağlamada kararlı ve yetenekli bu tek sınıfın-geçmişle bağlarını koparan ve yeni bir gelecek için kendilerine cesaretle bir yol açan bu kimseler üzerine tarihin kaçınılmaz olarak yüklediği bütün zorlukları, sınavları, sıkıntılı ve büyük fedakarlıkları göğüsleyebilecek olan bu tek sınıfın -en üstün üyelerinin küçük-burjuvaca ve darkafalı her şeye karşı küçük-burjuvazi küçük memur ve "entelektüeller" arasında bol bol yeşermekte olan özelliklere karşı tiksinti ve öfke ile dolu olan bu tek sınıfın- "emeğin çetin okulundan geçmiş olan" ve çalışan her kişiye ve her dürüst insana etkinliğini saygıyla kabul ettirebilen bu tek sınıfın diktatörlüğüyle ortadan kaldırılabılır.

Macar işçileri! Yoldaşlar! Sizler dünyaya, gerçek bir proletarya diktatörlüğü platformu üzerinde bir darbe ile bütün sosyalistleri birleştirme yeteneğini göstererek Sovyet Rusya'dan daha güzel bir örnek oldunuz. Şimdi itilaf devletlerine karşı amansız bir savaşta en pahalı ve en zor bir görevle karşı karşıya bulunuyorsunuz. Metin olun. Dün sizi, proletarya diktatörlüğünü, desteklemiş olan sosyalistler arasında, ya da küçük-burjuvazi arasında yalpalamalar başgösterebilir, bunları acımasızca bastırın. Savaşta korkağın meşru yazgısı mermi çekirdeğidir.

Sizler yalnızca meşru, haklı ve gerçek bir devrimci savaş, ezilenlerin ezenlere karşı bir savaşını, çalışan halkın sömürücülere karşı bir savaşını, sosyalizmin zaferi için bir savaş veriyorsunuz. Bütün dünyanın işçi sınıfının tüm dürüst üyeleri sizden yanadır. Her ay, dünya proleter devrimini biraz daha yakınlaştırıyor.

Metin olun! Zafer sizin olacaktır!

LENİN

27 MAYIS 1919

(*Marks Engels Marksizm, Sol Yayınları, Dördüncü baskı, Ankara 2006, s. 438-442*)

Fırat'ın doğusu ve olasılıklar

ABD Başkanı Donald Trump geçtiğimiz hafta IŞİD'i yenilgiye uğrattıklarını iddia etti. Bu açıklamanın ardından Suriye Demokratik Güçleri (SDG), bölgedeki bazı aşiret şefleri ile emperyalist koalisyonun askeri temsilcileri ortak basın toplantısı düzenleyerek, "zafer" ilan ettiler.

Toplantıda konuşan SDG Genel Komutanı Mazlum Ebdi, IŞİD'i yenilgiye uğrattıklarını söyledi. Fakat Trump'ın "zafer" ilan etmesine bağlı olarak hazırlandığı anlaşılan bu seremonide yapılan açıklama, kendi içinde çelişkiydi. Zira hem IŞİD'e karşı zafer kazanıldığı iddia edildi, hem emperyalist koalisyonla ortak operasyonların devam edeceği vurgulandı.

IŞİD çetelerine karşı "zafer" ilanı, Suriye'deki süreçten çok Trump'ın iç politikasıyla bağlantılı görünüyor. Anlaşıldığı kadarıyla Suriye'den çekilme kararını çeşitli sebeplerle erteleyen Trump, "IŞİD'e karşı savaş kazanmış kahraman" havalarında, işgalci birliklerinin bir kısmını Suriye'den çekecek.

Trump işgalci güçlerini Suriye'den çekse bile, bu ülkede çatışmaların sona erdirilmesini engellemek için çaba harcamaya devam edecek. Suriye'nin işgal altındaki Golan tepelerini "İsrail toprağı" ilan etme tutumu, ABD'nin Ortadoğu halklarının başına nasıl bela olmaya devam ettiğini kanıtlıyor.

IŞİD'in imal edilip halkların başına bela edilmesinden birinci derecede sorumlu olan ABD emperyalizminin cihatçı tehdidin ortadan kaldırılmasını istemesi mümkün değil. Gerçekte ABD emperyalizmi ile suç ortakları ihtiyaç duyduklarında kullanmak üzere cihatçı terör çetelerini yedekte tutacaktır. Nitekim binlerce IŞİD tetikçisinin ABD koruması altında

tutulduğuna dair ciddi iddialar var. Dolayısıyla cihatçı teröre karşı savaş söylemi kaba bir riyakarlıktır.

Amerikalı subaylarla birlikte zafer ilan eden SDG komutanının "koalisyon güçleri"ne teşekkür etmesi de seremoninin bir parçasıdır. Oysa Kürt halkı dahil bölge halklarının yaşadığı trajedilerin bir numaralı sorumlusu, başta ABD emperyalizmi olmak üzere "koalisyon güçleri" denilen emperyalistlerden başkası değildir.

***

ABD'nin çekilme kararı SDG için rahatlama sağlayabileceği gibi, sorunun daha karmaşık hal almasına da yol açabilir. Zira AKP-saray rejiminin tehditleri devam ederken, Suriye yönetimi de "ya anlaşma için pazarlık masası ya da askeri çözüm" dayatmasında bulunuyor. Bu ikilem karşısında SDG'nin alacağı tutum olayların seyri açısından önem taşıyor.

ABD işgal güçlerinin Suriye'de kalması için çaba harcayan SDG liderleri, Trump'a güvenemedikleri için Rusya ile de pazarlık yapıyorlar. Rusya ile anlaşma yolu arayarak, elde ettikleri kazanımları korumaya çalışıyorlar. Bölgede rakip olan iki güç odağıyla yapılan pazarlıklar, SDG'nin kazanımlarını koruma konusundaki açmazlarının yansımasıdır. Emperyalist bir güce dayanarak hareket etmek bugün için bir rahatlama sağlasa da, halkların başına bela açmaktan öte bir sonuç yaratmayacaktır.

***

ABD'nin er ya da geç Suriye'den çekilecek olması, SDG liderlerini Rusya-Suriye ikilisiyle anlaşma yolu bulmaya zorluyor. Hem Ankara'daki dinci faşist rejimin tehditlerini boşa düşürmek, hem de Fırat'ın doğusunun yeni bir savaşa sahne olmasını engellemek için başka bir yol

görünmüyor. Yine de ABD güçleri çekilmediği sürece SDG'nin Rusya-Suriye cephesiyle anlaşmaya varması zor. Ancak ABD'nin işgal güçlerini çekme ihtimali, söz konusu pazarlığın devam etmesini de zorunlu kılıyor.

Verili koşullardaki dengeler SDG'ye avantaj sağlıyor görünse de her an açmazları derinleştiren bir noktaya evrilebilir. ABD engelini yanı sıra Rusya-Suriye cephesiyle anlaşmayı zorlaştıran, tarafların anlaşmadan beklentilerinin farklı olmasıdır. SDG kendi yönünden çıttayı yüksek tutarken, Esad yönetimi Kürt halkının belli kazanımlarını kabul etse de federal yönetim taleplerini kesin bir dille reddediyor.

Görünen o ki, SDG bileşenlerinden batılı emperyalistlere angaje olmayı tercih eden kesimler ile Esad yönetimiyle anlaşma dışında bir seçenek olmadığını savunan kesimlerin önerdikleri çözümler farklıdır. ABD işgal güçlerinin çekilmesi, ikinci eğilimi güçlendirecek. Taraflar arasında anlaşma olabilmesi için elbette Esad yönetiminin Kürt halkının meşru taleplerini kabul etmesi gerekiyor. Sorunların her yönüyle çözülmesi anlamına gelmese de, muhtemel bir uzlaşma ve anlaşma verili koşullarda taraflar için uygun seçenek gibi görünüyor.

SDG ile Suriye yönetiminin anlaşmaya varması, Ankara'daki dinci-Amerikancıların yayılcı saldırgan politikalarını gemlemek açısından da önemlidir. Engeller aşılabılır anlaşma sağlanabilirse, Fırat'ın doğusunu işgal etme hevesleri çökmekle kalmayacak, AKP-saray rejiminin Fırat'ın batısı ile Efrin'deki işgallerine son vermeyi de kolaylaştıracaktır.

Kapitalist tekellerin Brexit savaşı

D. Meriç

Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılma konusunda 2016'da düzenlenen referandumdan iki buçuk yıl sonra, İngiltere kapitalist sınıfı krize saplanmış durumda. AB içinde kalma yanlısı tekeli grupların parlamentodaki sözcüleri, bu sonucu tersine çevirmek için yoğun bir çaba sarf ediyorlar. Bu tekellerin AB ülkeleriyle %40'lara varan ticari ilişkileri, onları AB pazarlarına gümrüksüz girişi garantileyen bir yol aramaya zorluyor. En önemli dertleri de mali sermayenin bir spekülasyon merkezi olan Londra borsasının, sermayenin can damarı olan bu kumarhanenin süreci en zararsız bir biçimde atlatmasıdır.

Öte yandan Amerikancı gerici muhafazakarların ve Demokratik Birlikçi Parti'nin mezhepçi milletvekillerinin önderlik ettiği Brexit yanlısı blok, tüm taviz yalvarışlarına karşı direniyor. Bu kesim, Washington'daki Trump yönetimi ile bir ittifak kurma yoluyla, AB'nin İngiltere'nin şartlarını kabul etmeye zorlanabileceğine inanıyor. Bu tür bir anlaşma, İngiliz emperyalizmini uluslararası alanda AB'nin sınırlayıcı yaptırımlarından kurtaracak, yayılcı bir güç olarak ABD emperyalizmine daha da yakınlaştıracaktır. Amerikancı İngiliz sermayesi bu amaçla yoğun bir çaba sarf ediyor.

BREXİT SÜRECİ VE SONUÇLARI

İngiltere ve AB içerisinde büyük yıkımlara sebep olabilecek olan Brexit, dünya kapitalizminin bir türlü atlattığı, tam tersine derinleşerek büyüyen krizinin bir ürünüdür. Bu krizlerin yarattığı çok ağır koşullarda ve sefalet içerisinde yaşamaya itilen emekçiler ırkçı-şoven propagandayla zehirleniyorlar. Bu boğucu ortamda, dünyanın birçok ülkesinde, gerici-faşist partiler iktidara geliyorlar. Gelişmelerin bu yönlü seyri, ülkeler arasındaki ticaret savaşlarını, emperyalistler arası büyüyen çıkar çatışmalarını körükliyor. Küresel sermaye, bugün ulusal ekonomilerin güçlendirilmesi, rekabete karşı yükseltilecek gümrük duvarları vb. yollara başvurarak bu krizlerden çıkış yolu arıyor. Düne kadar kutsal olan kurallar, birlikler, ortak değerler ayak bağlarına dönüşüyor ve hızla terk ediliyorlar.

İngiltere'nin AB'den ayrılmak istediği süreci 1990'lı yıllara kadar uzanmaktadır. İlk olarak 1991 yılında Amerikancı

tekeller tarafından da desteklenen Avrupa Birliği karşıtı Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi (UKIP) kurulmuş ve Brexit gündeme getirilmiştir. 1994 yılında bir İngiliz milyarder olan James Goldsmith tarafından kurulan Reform Partisi de birlikten ayrılmak amacıyla bir referandum için çaba sarf etmiştir. O zaman bu her iki partinin çabaları bir sonuç vermemiştir. 2010 ile 2015 yılları arasında iktidara gelen David Cameron tarafından 2013 yılında yeniden referandum oylaması için parlamentoya öneri sunulmuştur. Gerekeceği olarak sunulan ise AB ülkelerinden İngiltere'nin aldığı yoğun göç ve ilticacı akını gösterilmiştir. Şoven bir propagandayla sürdürülen bu çabalar, ırkçı UKIP tarafından da desteklenmiştir. Bu gerici parti 2014 yılı içerisinde %27,5 oranında oy olarak, AB seçimlerinde en güçlü parti durumuna yükselmiştir.

2015 yılında ise parlamentoda 23 Haziran 2016 yılında yapılması şartıyla Brexit için referandum kararı alınmıştır. Başından sonuna kadar ırkçı bir propagandayla sürdürülen bu kampanyada Londra'nın belediye başkanı Boris Johnson, yine İngiliz milyarder Arron Banks ırkçı UKIP adlı partiye her türlü desteği sunmuşlardır. Keza milyarder olan Jim Mellon verdiği 20 milyon sterlin ile, Rusya ortaklı Woher Bank tarafından ödenen 12 milyon sterlinlik bağışlarla bu ırkçı kampanya finanse edilmiştir. Ya-

pılan referandum oylamasında birlikten ayrılma yönünde verilen %51,9 oranındaki oylarla Brexit kararı alınmıştır. Referandumdan bir gün sonra başbakanlık görevinden istifa eden David Cameron'ın yerine Theresa May göreve gelmiştir.

Referandum sürecinde, AB içinde kalmak yönünde görüş belirten Theresa May, Brexit sürecini sermayenin çıkarları uğruna en az zararla atlatmak için yoğun bir çaba sarf etmektedir. AB ülkelerine yaptığı %40'lık ihracat ile İngiliz sermayesi büyük bir oranda bu pazarlara bağımlı bir durumdadır. İngiliz parlamentosundaki Amerikancı sermayenin temsilcileri, AB ile bütün bağların koparılması (Harter Brexit) için yoğun bir çaba sarf etmekte ve İngiliz pazarlarını Avrupalı tekellere karşı gümrük duvarlarıyla korumak istemektedirler. Onlar ABD'de Trump'ın iş başına gelmesiyle birlikte ABD, Avustralya ve İngiltere'nin bir parçası olduğu ekonomik işbirliği örgütü kurmak istemektedirler.

İngiliz sermayesinin farklı guruplarını temsil eden bu partiler ise, kapitalist tekellerin çıkarlarını korumak için 2016 yılından bugüne İngiliz parlamentosu içerisinde kıyasıya bir mücadele vermektedirler. Brexit'in İngiltere için yaratacağı ekonomik zorluklar, birlikten ayrılma modelleri üzerine sert çatışmaları da beraberinde getirmektedir. Sermayenin Avrupa pazarlarına büyük bir oranda

bağlı olan grupları yumuşak uyumlu ayrılık (Weicher Brexit) yönünde çaba sarf etmesi için başbakan Theresa May'ı görevlendirmişlerdir. Onlar bu yolla, ticari ilişkilerini gümrük duvarlarına takılmadan sürdürmek ve AB içerisindeki pazarlara sınırsız-engelsiz ulaşım hakkı talep etmektedirler. Bugün İngiliz parlamentosunda Brexit üzerine yapılan tartışmanın aslı astarı bundan ibarettir.

İngiltere'nin birlikten ayrılmak yönünde almış olduğu karar, ülke ekonomisinde ciddi boyutlarda altüst oluşlara sebep olmaya başlamış bulunmaktadır. Bir Alman ekonomi enstitüsünün yaptığı araştırmaya göre, "Referandumdan bu güne İngiltere'ye yapılan yabancı sermaye akışı Brexit'in yarattığı güvencesizlik nedeniyle yüzde 80 azalarak yıllık 66 milyar avrodan 15 milyar avroya gerilemiştir. Ayrıca İngiliz sterlini dolar karşısında yüzde 8 oranında değer kaybederek 1985 yılından bu yana en büyük düşüşü yaşamıştır."

AVRUPA BİRLİĞİ EMPERYALİZMİ VE BREXİT

Alman sermaye sınıfı için İngiltere ile sürdürmekte olduğu ticari ilişkiler hayatı bir öneme sahiptir. Almanya-İngiltere Ticaret Kurumu'nun yaptığı açıklamaya göre iki ülke arasındaki geçen yılki ticaret hacmi 119 milyar avroyu geçmektedir. Bu ticaretin Almanya'daki karşılığı

750 bin işçiye istihdam demektir. Alman firmalarının İngiltere'deki yatırımları ise 140 milyar avro civarındadır ve bu, İngiltere'deki Alman firmaları için çalışan 400 bin insan için iş sahası demektir. Özellikle Otomobil sanayisinde (BMW, Toyota, Nissan, Rolls-Royce) İngiltere'de 1 milyona yakın işçi çalışmaktadır. Bertelsmann-Stiftung'un açıklamalarına göre, İngiltere'nin birlikten ayrılmasının Almanya'da yaratacağı etkiler, 100 bin kişilik istihdam biriminin kaybolması, kişi başına yıllık gelirin 115 avro azalması anlamına gelmektedir. Oysa bu durum İngiltere için çok daha yıkıcı sonuçlar yaratacaktır. Yine aynı kurumun açıklamalarına göre, Brexit'in gerçekleşmesi durumunda İngiltere'nin yıllık kaybı 57 milyar avro bulacaktır. Yıllık kişi başına gelirin 900 avro azalması demektir.

Ticari ilişkileri üzerinden Brexit'ten en az etkilenecek AB üyesi ülkeler İngiltere'nin bütün bağlarını kopararak birlikten ayrılması yönünde çaba sarf etmektedirler. Bunların başında Fransa gelmektedir. İngiltere, savaş uçakları motorları ve türbinleri üretimi konusunda Fransa'nın en önemli rakibidir ve bu alanda iki ülkenin kapitalist tekelleri arasında amansız bir çatışma mevcuttur.

İngiltere'nin Avrupa birliğinden ayrılmasının en çok yarayacağı ülkelerin başında ABD, Çin ve kısmi olarak Rusya gelmektedir. Bundan dolayıdır ki başından beri ABD emperyalizmi İngiltere'nin Birlikten ayrılmasını destekliyor. Ayrıca Birlik içerisindeki Polonya, Macaristan, Danimarka, Avusturya gibi ırkçı faşist iktidarların yönetimde olduğu ülkeleri birliğin dağılması yönünde kullanıyor. Çünkü İngiltere ABD emperyalizminin bütün emperyalist yayılmacı politikaları ve emperyalist işgal savaşlarında en yakın müttefiki olagelmıştır. Ayrıca ABD'nin yıllık 176 milyar dolarlık ihracat yaptığı önemli ticari partneri olan bir ülkedir.

Şimdiden sermayenin akıl hocaları Brexit krizinin yaratacağı faturayı emekçilere nasıl ödebiliriz diye planlar yapmaktadırlar. Avrupa Birliği bir avuç asalak tekelin sömürü ve zulmüne dayanan emperyalist bir birliktir. O kendi halklarının yanı sıra dünya halkları, işçi ve emekçileri için de büyük bir tehlikedir. Her geçen gün yayılmacı amaçlarla, dünyanın birçok bölgesinde süregelmekte olan emperyalist savaşların da bir tarafıdır. Bu emperyalist birlik ve ona hükmedenler sosyal devrimlerle ortadan kaldırılmadan, işçi ve emekçilerin gerçek kurtuluşu, emperyalistlerin Avrupa'sında değil, bizzat kendilerinin yöneteceği, özgür ve kardeşçe yaşayacakları birleşik sosyalist Avrupa cumhuriyetlerinde olacaktır.

İrkçılığı tarihe gömmek için sosyalizm!

SIYAHILERİN KÖLE OLARAK TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞI

İrkçılığın ortaya çıkışı Avrupalı sömürgeci devletlerin özellikle Afrika'daki sömürgelerden esir alarak getirdikleri siyahi insanları köle olarak kullanmasına dayanmaktadır.

Başta İngiltere olmak üzere Belçika, Hollanda, Fransa vb. sömürgeci devletlerin politik anlayışların temelinde sömürge alanlarının genişlemesi ile beraber ırkçılık önemli bir yer tutmuştur. Sömürgecilerde ele geçirilen "siyahi insanlar"a gemilerde kürek çektirilmiş, hamallık yaptırılmış, sirk gösterilerine çıkartılmış ve savaşlarda asker olarak ön cepheye yollanmıştır. "Afrika kökenli siyahi" insanların, yine gemilere bindirilip köle olarak Amerika'ya götürülmeleri de aynı amaçlar çerçevesinde gerçekleşmiştir.

Amerika'nın keşfinin ardından İngilizler ve Fransızlar başta olmak üzere sömürgeci devletler Kuzey Amerika'yı işgal ettiler. Böylece dünyanın en büyük soykırımlarından biri olan "Kızılderili soykırımı" da başlamış oldu. İlk "siyahi köle" taşıyan gemiler de Amerika'nın işgali sürecinde yola çıktılar.

1776 AMERİKAN BAĞIMSIZLIK BİLDİRGESİ

George Washington önderliğinde ayaklanan koloniler, İngiliz egemenliğine karşı başlattıkları bağımsızlık savaşını kazandıklarını 4 Temmuz 1776'da Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'yle ilan etmiş olsalar da, İngilizlerin tam yenilgisi 1781 yılında gerçekleşti. 1789 yılında George Washington'un Cumhurbaşkanı seçilmesiyle Birleşik Devletler kurulmuş oldu.

ABD'nin savaşı kazanıp bağımsız bir

devlet olarak tarih sahnesine çıkmasıyla birlikte, hem askeri olarak hem de gelişen sanayide, demiryollarında, madenlerde, pamuk, tütün ve şeker kamışı tarlalarında çalıştırılacak işçi kölelere ihtiyaç duyulmuştur. Böylece siyahilerin köle tacirleri tarafından Afrika'dan, Karayipler'den ve Güney Amerika sömürgelerinden getirilmesiyle, bugün kıtada yaşayan on milyonlarca insanın yüzyıllar boyu sürececek olan ırkçılığa maruz kalmaları süreci başlamıştır.

ÖZGÜRLÜK BİLDİRGESİ

Abraham Lincoln başkanlığında imzalanan "Özgürlük Bildirgesi" özellikle siyahi köleleri ilgilendiriyordu. Bu bildirge ile birlikte Amerika'da kölelik resmi olarak kalktı. Ülke genelindeki yaklaşık 4 milyon kölenin 3.1 milyonunun özgür bırakılmasından sonra, buna karşı çıkan bazı koloniler Amerikan İç Savaşı'nı başlattılar. İç savaşın sonunda kölelik ortadan kaldırıldı.

Özgürlük Bildirgesi'nin köleliğinin kaldırılması konusunda şunlar söylenmektedir: "1863 yılının Ocak ayının 1. gününde, herhangi bir eyalette veya eyaletlerin belirli mahallerinde, halkın aksi halde Amerika Birleşik Devletleri'ne isyan içinde olacaklarının kabul edileceği hal ve şart altında, köle olarak tutulan tüm insanlar bu tarihten itibaren ve sonsuza kadar özgür kılınacak ve böylelikle kara ve deniz güçleri dahil olmak üzere, devletin yürütme gücü bu insanların özgürlüklerini tanıyacak ve koruyacaktır ve bu insanların tümüne veya herhangi birine özgürlükleri için yapacakları herhangi bir girişimi bastırmaya yönelik eylem ya da eylemlerde bulunmayacaklardır."

Bu bildirge ile kölelere özgürlük ta-

nınmış ama bu özgürlük önemli ölçüde kağıt üzerinde kalmıştır.

20. YÜZYILDA İRKÇILIK

20. yüzyıl dünya genelinde ırkçılığın yükselmesine sahne olmuştur. Özellikle ikinci emperyalist savaş halklar üzerinde tam bir yıkım yaratmıştır. Nazilerin kendilerini "Ary ırk" veya "yüksek ırk" olarak görmeleri ile birlikte İtalya'da Mussolini, İspanya'da Franco, Portekiz'de Salazar, Japonya'da Hirohito yönetimi vb.'leri politik görüşlerini ırkçılık üzerine kurmuşlardır. Ve bu süreçte ırkçı soykırımlar gerçekleşmiştir. Porajmos (Romanların soykırımı), Holokost (Yahudi soykırımı) bunların en bilinenleridir.

ABD'de de beyazlar ile siyahiler arasındaki toplumsal ayrımcılık şiddetlenecek devam etmiştir. Beyazlarla aynı bölgede dahi yaşamalarına izin verilmeyen siyahiler, eğitimde, sağlıkta, barınmada, toplu taşıma araçlarının kullanımında ayrımcılığa maruz kalmışlardır. Abraham Lincoln'un suikasta uğrayıp öldürülmesi ile Martin Luther King'in suikastla öldürülmesi arasında yüz yıllık bir zaman dilimi olmasına rağmen, toplumsal ayrımcılık sürmektedir. Polisin siyahileri katletmesi, medyanın katil, hırsız veya tecavüzcü olarak göstermesi, siyahlar üzerindeki yoğun baskılar kitle eylemlerine yol açabilecek boyutlardadır.

Martin Luther King'in önderliğinde gelişen mücadele sonucu 1964 yılında çıkarılan "Medeni haklar yasası", siyahilere yönelik birçok ayrımcılığın kaldırılmasının zeminini oluşturmuştur. Bu yasa ile birlikte siyahiler polis, asker, memur hatta başkan dahi olabilecektir. Fakat ırkçılık toplumsal olarak o kadar içselleşmiştir ki, hâlâ can almaya devam etmektedir. ABD'de hâlâ faaliyet yürüten ırkçı-faşist örgütlenmeler mevcuttur.

Martin Luther King 1963 yılında yaptığı bir konuşmada şunları söylemektedir: "Bir gün, dört çocuğumun da derilerinin rengi ile değil de kişilikleri ile yargılanacağı bir ülkede yaşayacaklarına dair bir hayalim var."

Bu hayal sadece Amerika'daki siyahilerin değil, bütün dünyada ırkçılığa maruz kalan halkların hayalidir. Bu hayalin gerçekleşebileceği biricik toplumsal düzen sosyalizmdir.

Gerici saldırılar bitmiyor...

Boşanma davalarına arabuluculuk!

Günümüz burjuva toplumu, "bireysel ailelerin birer molekül olduğu bir kütedir" ve bu aile "kadının açıktan ya da örtülü bir şekilde köleleştirilmesine dayanmaktadır." (1) Kurulu düzenin devamı açısından aile bütünlüğünün politik bir anlamı bulunmaktadır. Türkiye'de geçmişte de önemli olan ve AKP gericiliği ile daha da artan şekilde ailenin bütünlüğünün korunması yönünde politikalar devrededir. Erdoğan "Biz muhafazakâr demokrat bir partiyiz. Bizim için aile önemli" diyerek bu konuya özel bir vurgu yapmıştır.

Bu politikaların bir parçası olarak kadınların boşanma özgürlüğüne yönelik ciddi engeller gündemdedir. "Boşanmayı önleme" adı altında diyanetten yargıya tüm kurumlarıyla düzen ve devlet teyakkuza geçmiştir. Çünkü "Gerici boşanma özgürlüğüne karşıdır, onun 'dik-katle ele alınmasını' isterler ve 'ailenin çöküşü' demek olduğunu haykırırlar." (2)

2009 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı ile Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü arasında bir işbirliği protokolü imzalanmıştır. 2011 yılında Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın yerine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulunca bu protokol yenilenmiştir. Amacı "Aile yapısının ve değerlerinin korunması" ve "aileyi tehdit eden problemler hakkında toplumun duyarlı kılınması" olarak genişletilmiştir. Bu protokolle göç, boşanma, aile içi ihmal ve istismar ailenin parçalanmasına yol açan nedenler olarak tanımlanmıştır. İşbirliği alanları ise, "ailelere yönelik eğitim, danışmanlık ve sosyal hizmet modelleri geliştirmek, Türk aile yapısının karakteristik özelliklerini ortaya koymak, ahlaki, milli ve dini duyguları geliştirmeye yönelik faaliyetler" yürütmektir.

2013 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü arasında "Aile Eğitim Programı'na" dair bir işbirliği protokolü daha imzalanmıştır. Buna göre, Diyanet İşleri Başkanlığı personeli aile eğitim programlarında eğitici olarak görev yapabilecektir. Dönemin Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez, "aile yapısının korunması ve boşanma oranlarının en az seviyeye çekilmesi için Diyanet İşleri Başkanlığı olarak yurdun

her köşesinde üstün bir gayret sarf edeceklerini" vurgulayarak, konuya ne denli müdahil olduklarını ortaya koymaktadır. Diyanet hem aile bütünlüğü konusunda eğitici hem de boşanmaların önüne geçme çabasında önleyici olarak aktif rol almaktadır. AKP'li kimi belediyeler de "Evlilik Rehberi" adı altında kitapçıklar yayınlamaktadır.

AKP gericiliğinin niyetlerini en iyi, 2016 yılında OHAL döneminde, TBMM bünyesinde oluşturulan Aile Bütünlüğünün Korunması Araştırma Komisyonu eliyle hazırlanan rapor göstermektedir. "Aile kurumunun güçlendirilmesini biz memleket için bir gelecek meselesi olarak görüyoruz" diyen Dönemin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya, "Aile kurumunun güçlendirilmesi için elbette yasal ve idari önlemler var" sözleriyle komisyon raporunu savunmaktadır. Söz konusu raporda, "Kadınların haklarını öğrenmeleri boşanmaları arttırıyor", "boşanmalar özendiriliyor" türünden gerici ifadeler yer almaktadır. Rapor mecliste görüşülürken MHP adına yapılan konuşmada ise şunlar söylenmiştir: "Türk ailesinin dirlik ve düzenlik olduğu dönemlerde devlet de dirlik ve düzenlik içinde olur. Aile demek bir noktada düzen demektir."

Raporda özetle şu öneriler yer almaktadır: 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da verilecek tedbirlerin delil veya belgeye dayandırılması zorunlulu-

ğu; şiddet durumunda kadına verilecek tedbir süresinin, "kadınlar tarafından kötü kullanıldığı" ve "erkeklerin mağdur edildiği" iddiasına dayandırılarak 15 günü aşmaması; boşanma davalarında ve şiddet durumunda uzlaşma ve arabuluculuk yönteminin kullanılması; boşanma ile birlikte hükmedilen yoksulluk nafakasının süreye bağlanması; "Aile mahremiyetinin korunması" istemiyle, aile hukukuna ilişkin tüm davalarda duruşmaların gizli yapılması; ilahiyatçıların aile danışmanı olarak görevlendirilmesi; karakolların kapılarının mesai saatleri içerisinde şiddete maruz kalan kadınlara kapatılması; tecavüz mağdurunun sanıkla evlendirilmesi ve beş yıl sorunsuz evlilik halinde cezasızlık, vb.

O dönem çeşitli tepkilere konu olan bu hedefler hâlâ saldırı tehditi olarak gündemdedir. 8 Mart öncesi Türkiye Aile Meclisleri adlı gerici bir grubun ilan ettiği "Zulüm Konuları", bu raporun bir benzeridir. "İstanbul Sözleşmesi iptal olsun", "6284 sayılı yasa kalsın", "Nafaka hapsi kalsın", "Süresiz nafaka zulmü son bulsun", "Ailede reis olsun", "Genç akran evlilik yaşağı kalsın" gibi taleplerden anlaşılacağı üzere, gerici artık daha örgütlü davranmaktadır.

Bu hedefler çerçevesinde gerekli yasal düzenlemeler yapılmak isteniyor. Türkiye'nin 2011 yılında imzalamış olduğu, "İstanbul Sözleşmesi" olarak bilinen, Kadına Karşı Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye

ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde, "Taraflar bu sözleşme kapsamında yer alan her türlü şiddet olayıyla ilgili olarak, arabuluculuk ve uzlaştırma da dahil olmak üzere, zorunlu anlaşmazlık giderme alternatif süreçlerini yasaklamak üzere gerekli yasal veya diğer tedbirleri alacaklardır" ifadesiyle arabuluculuk yasaklanmıştır. Ayrıca 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun 1/2 maddesinde, "Aile içi şiddet iddiasını içeren uyuşmazlıklar arabuluculuğa elverişli değildir" ifadesi yer almaktadır.

Gerici rahatsız eden bu önlemler şimdi kaldırılmak istenmektedir. Kadın hakları konusunda çalışan hukukçular, kadınların boşanma sürecine aşamalar konularak önüne geçilmek istenmesine dikkat çekmektedir. Dikkat çekilen bir diğer konu ise, kadınları boşanmaya iten şiddet suçunun, bunun arabulucu aşamasında uzlaştırılabilir konu haline getirilerek üzerinin örtülebilecek olmasıdır. Böylece şiddet cezasız bırakılırken, arabulucu aşaması kadınları ayrıca mağdur edecektir.

Boşanmanın önüne getirilmek istenen bir diğer engel ise nafaka düzenlemesidir. Kadınların bu düzende ekonomik olarak bağımlı oldukları gerçeğinden hareketle boşanmaların önüne geçmeyi umdukları bu manevra, çeşitli manipülatif söylemlerle gündeme getirilmektedir. "Süresiz Nafaka Mağdurları Platformu" adlı oluşumla "nafaka zulmü" üzerin-

den “mağdur erkekler” yaratılmak istenmekte, bu özellikle dinci gerici basın eliyle gündeme getirilmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi ise “Süresiz nafaka sempozyumu” yapmaktadır. Görülmektedir ki, burjuva gericiği bu konuda kapsamlı bir çalışma içindedir.

Yasada nafaka, boşanma sonucu yoksulluğa düşecek tarafın geçimine katkı olarak belirtilmektedir. Bu düzenlemede sosyal güvencesi olmayan kadınların çokluğu nedeniyle daha çok kadınların kullandığı nafaka ile ilgili olarak Adalet Bakanlığı yeni bir düzenleme peşindedir. Hukukçular bu tasarıya göre nafaka hesaplamasına beş kriter getirileceğini belirtmektedir. Nafakanın “evli kalma süresi”, “çocuk olup olmaması”, “boşanan kadının yaşı”, “gelir durumu” ve “kusur durumu” dikkate alınarak hesaplanacağı ifade edilmektedir. Böylece kadınların nafaka almasının önüne yeni engeller getirilerek, boşanmanın öne geçilmek istenmektedir.

Görüldüğü gibi “bütün demokratik haklar gibi boşanma hakkı da kapitalizmde güç gerçekleştirilebilir, koşullu, sınırlı, iyice biçimsel bir karakter taşır.”⁽⁴⁾ Kadınlar her türden şiddeti yaşadıkları, mutlu olmadıkları, evlilikleri bitirme kararı aldıklarında, karşılarında gerici düzen ve devlet gerçeğini bulmaktadırlar. Kadınlar bu haklarını kullanmak istediklerinde çoğu durumda şiddete uğramakta, kadın cinayetlerine kurban gitmektedir. Kadınlar, şiddet ve ölüm tehdidi yanında yoksulluk ve güvencesizlikle de tehdit edilmektedir. Devlet bu soruna çözüm bulmak yerine tam tersine tüm kurumlarıyla boşanmayı zorlaştıran adımlar atmaktadır.

Çünkü “Kapitalizmde boşanma hakkı pek çok halde gerçekleştirilemez; çünkü ezilen cinse ekonomik bakımdan baş eğdirilmiştir; çünkü kapitalizmde kadın yatak odasına, çocuk odasına ve mutfağa kapatılmış ‘ev kölesidir.’”⁽⁵⁾

Kapitalizm engeli aşılmadan, kadınların “ev köleliği” son bulmadan, kadın hak ve özgürlükleri alanında esaslı bir değişim mümkün değildir. Bugünden boşanma hakkının önündeki engellerin kaldırılması türünden kadın hak ve özgürlükleri ile ilgili talepler uğruna mücadelelerin büyütülmesi ve bu düzenin aşılması mücadelesine bağlanmasıyla, gerçek kurtuluşun yolu da açılacaktır.

(1) Engels, Kadın ve Aile, Marx, Engels, Lenin, Sol Yayınları

(2) (4) ve (5) Kadın ve Aile / Marx, Engels, Lenin, Sol Yayınları

(3) “Diyanet protokolleri ve ailenin mutlak bütünlüğü çerçevesinde hayatlarımız nasıl şekilleniyor?” Feride Eralp, 26 Aralık 2018, Çatlak Zemin

Kastaş’ın tacizci-baskıcı formeni işten atıldı!

2014 yılında, Çiğli AOSB’de bulunan Kastaş fabrikasında baskıya, mobbinge, tacize, eşitsiz ücretlendirmeye ve onursuzlaştırma politikalarına karşı örgütlenme çalışması yaptığımız için işten atılmış ve 70 gün boyunca kapı önünde direniştik. Direnişe geçtiğimizde taleplerimizden biri de daha fazla kâr elde etmek için yapılanların sorumlusu, baskı ve tacizleri uygulayan formen Mehmet Uygun ve müdür Zeki Özmen’in işine son verilmesiydi.

Fabrika önünde direndiğimiz 70 gün boyunca işçi kadınların sorunlarını her yerde dile getirerek görünür kıldık ve direnişimizi “tüm işçi kadınların sesi olmaya” adadık. Formen Mehmet Uygun’u ve onun uygulamalarını, bunun üretimi artırma politikası olduğunu her fırsatta teşhir ettik. Direniş boyunca formen Mehmet, işyerinde kimseyle konuşamamaya başlamış, işçilere bir şey söyleyemez hale gelmişti. Fakat işveren geçmişten bu yana formenin bu uygulamaları üzerinden sömürüyü artırmış, her gün daha fazla kâr elde etmeye başlamıştı. Bu nedenle kamuoyunda prestij kaybını dahi göze alarak, tacizci formen ve müdürü işten atmamıştı. Direnişin bitmesi ve aradan geçen uzun sürenin ardından tüm uygulamalar aynı şiddetiyle sürdürüldü.

Geçtiğimiz günlerde de bazı kadın işçiler formen Mehmet Uygun’u baskı ve mobbing yapması yüzünden şikayet ettiler. Formenin, kadınları taciz ettiği tekrar konuşulmaya başlandı. Patronun formen üzerinden elde ettiği kârın yanında uygulamalar artık prestijini tehlikeye atacak duruma gelmiş olacak ki patron, formenden kurtulmaya karar vermiş ve işten atmış oldu.

Sendikalaşma çalışması sürdürdüğümüz dönemde kadın işçilere formenin tacizlerini teşhir ettiğimizde “burada taciz yok”, baskıyı kabullenmeyelim dediğimizde “formen başka nasıl idare edecek bu kadar kadını” cevaplarını alıyorduk. Hatta çalışmalarımız tıkanma noktasına geldiğinde dağıttığımız bildiride formene “tacizci” dememiz, işçi kadınlar tarafından şiddetli tepkiye yol açmıştı. Bizler biliyoruz ki bu toplumda tacizi kabullenmenin zorluğu var, eşlerine böyle bir formenle çalışmayı anlatmanın zorluğu var, işsiz kalma ve eve kapatılma korkusu var, kabullenmenin karşı gelmekten kolay olduğu gerçekliği var. Kastaş’ta çalışan işçi arkadaşlarımız tabii ki direnişte olduğumuz dönemde, yazdığımız bildiride ne demek istediğimizi çok iyi anlamıştı. Formen Mehmet’in uygulamalarına karşı birlik olmak gerektiği çağrılarımız karşılıksız kalmamıştı. Fakat işçilerin top-

yekûn örgütlenemediği son zamanlarda bireysel de olsa yapılan şikayetler, Kastaş sermayedarı tarafından göğüslenemez görülmüş ve formenin işten atılmasıyla sonuçlanmış oldu.

Kastaş işçisi kardeşler,

Daha fazla kâr elde etmek için tacizci-baskıcı formeni koruyan Kastaş patronu, gerçeği ayyuka çıkaran direnişimizin yanı sıra birtakım şikayetler sonucu geri adım atmak zorunda kalmıştır. İşçi kadınların çifte sömürü koşullarını ve erkek sınıf kardeşlerimizle birlikte çalışma ve yaşam koşullarımızı değiştirmek için örgütlü ve kararlı bir mücadeleye atılmamız gerekmektedir.

Bizler birlik olmadıkça, güvensizliklerimizi bir kenara bırakıp sorunlarımızın üzerine gitmedikçe sömürü ve baskı artarak devam edecektir. Bireysel tepkilerle ancak uygulamaları yapanların ismi değişecektir. Ülkede içinden geçtiğimiz sürecin, ekonomik krizin, faşist baskı ve uygulamaların yaşamlarımızı, çalışma koşullarımızı günden güne katlanılmaz hale getireceği açıktır. İşyerlerimizde örgütlenmedikçe işsizlik sopası altında kölece çalışmaya itileceğiz ve hem toplumsal alanda hem de çalışma yaşamında fatura bizlere kesilecektir.

KASTAŞ DİRENİŞÇİLERİ

Greta Thunberg ve iklim grevleri

Greta Thunberg, 16 yaşında İsveçli bir lise öğrencisi. Küresel iklim değişikliği üzerine devletlerin samimi hiçbir adım atmadıklarına dikkat çeken bir iklim aktivisti. 2018 Ağustos ayından beri her Cuma günü okula gitmeyerek, İsveç parlamentosu önünde oturmaya başladı. "Fridays For Future" hareketine dönüşen bu irade bugün yüzlerce ülkede milyonlarca gence ulaşmış vaziyette. Greta attığı bu adım ve sergilediği kararlılık ile sesini tüm dünyaya duyurdu. Cuma günleri okul boykotu yaparak, küresel iklim değişikliğinin bir "varoluşsal kriz" olarak değerlendirilmesini, kriz zamanlarında nasıl davranılıyorsa öyle davranılması gerektiğini belirtiyor.

Dünyanın doğal döngüsü bozuldu. Ortalama sıcaklık değeri 1°C artmış durumda. Her yerden anormal hava olaylarının haberleri geliyor. Önceki haftalarda Güney Afrika'yı vuran kasırga 700'den fazla insanın canını aldı. İklim değişikliği sonucu yaşanacak tüm bu senaryolar özellikle yoksul ülkelerde çok daha fazla zarara neden olacak.

Greta, buradan da hareketle, İsveç gibi zengin ülkelerin Paris İklim Anlaşması'na uymalarını, CO₂ emisyonunun 10-12 yıl içerisinde sıfırlanması kararına yönelik gerçek adımlar atılmasını, IPCC raporunun ve bilimin takip edilmesini talep ediyor. "Eğer her şeye sahip bu ülkeler kendi yükümlülüklerini yerine getirmezlerse daha yoksul ülkeler iklim krizine nasıl baksınlar" diyor.

Bilim camiası zaten on yıllardır bu duruma dikkat çekip, raporlar yayınlıyor. Eğer önerilen önlemler alınmazsa dünyanın yüzyılın sonuna doğru 6°C'ye kadar ısınabileceği ve bunun en yalın ifade ile bir felaket olacağı dile getiriliyor.

Öneri ise 2050 yılına kadar bu artışın 2°C, hatta mümkünse 1,5°C'de sınırlandırılması. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması, enerji verimliliği ve ormansızlaşmanın önüne geçilmesi ilk elden çözümler olarak sunuluyor. Önümüzdeki 10 ila 20 yıl içerisinde radikal adımlar atılmak zorunda.

Raporlarda iklim krizinin nedeni insan etkinliği olarak anlatılıyor. Evet, diğer canlı türleri arasında buna sebep olan tek canlı türü insandır. Ancak burada bir gerçeği belirtmek gerekiyor. Mevcut ekonomik sistem olan kapitalizm rekabet

üzerine kurulu ve bu sistemde birkaç insanın lüks yaşamı uğruna koca gezegen heba ediliyor, çocukların gelecekleri çalınıyor.

"Bu seni neden endişelendirmiyor?" sorusu ile Greta her gün yaşadığı panik halini anlatıyor. "Ben her zaman, o en arka sırada oturup hiç konuşmayan kızdım. Bir fark yaratacağım aklıma bile gelmezdi, çünkü çok küçüktüm" şeklinde konuşan Greta, aslında "asperger"li, yani kendisine "seçici suskunluk" teşhisi konulmuş. Greta sadece gerekli gördüğü takdirde konuşuyor. O, bu durumu bir hastalık olarak değil, bir "hediye" olarak değerlendiriyor. Diğer yaşlıları gibi sosyal medya çılgınlığına kapılmayan Greta, "Popüler olmak umurumda değil, iklim adaleti ve yaşayan bir gezegen umurumda" diyor.

HAREKETE GEÇİNCE UMUT DA GELİR

İklim değişikliğine dair birçok aktivist, kuruluş, kurum var ancak hiçbiri Greta kadar etkili olamadılar. Hiçbiri kitleleri harekete geçirmeyi, bu krizi dünya gündemine bu düzeyde taşımayı başaramadı. Greta'nın yaptığı konuşmalarda umutlu bir tablo yok. Aksine, hükümetleri suçlayan bir dil ve gerçeğin inatçılığı var. En önemlisi de "herkes için savaşıyoruz" diyen bir kararlılık var. Greta tek kişi

olarak bir adım attı, bu eylemi başlattı ve aylar içerisinde eylemi tüm dünyaya yayıldı. 15 Mart'ta küresel ölçekte milyonlarca çocuk ve genç "Fridays For Future" eylemini gerçekleştirdiler.

Greta'nın yaşıyla kıyaslanmayacak bakışını anlamak için farklı yerlerde yaptığı konuşmalardan bir iki örneğe bakmak gerekiyor:

- "Eğer sokaklarda olmak yerine okulda olmamız gerektiğini düşünüyorsanız, o zaman sokaklarda bizim yerimizi sizin almanızı ve işe gitmemenizi öneririm. Hatta daha iyisi, siz de bize katılın da süreci hızlandıralım."

- "Koltuklarınızda oturup dururken umudun gelmesini bekleyemezsiniz. Öyle yaptığınızda şımarık sorumsuz çocuklar gibi davranmış oluyorsunuz çünkü. Umudun, uğraşıp dinerek kazanılması gereken bir şey olduğunu anlayamamış görünüyorsunuz. Ve eğer değerli ders saatlerini heba ettiğimizi söylemeye devam edecek olursanız, izninizle size şunu hatırlatayım ki siyasi liderlerimiz inkâr ve eylemsizlik yoluyla nice on yıllarımızı heba ettiler."

- "Bir geleceğimiz yoksa eğer, okula gitmenin de bir önemi yok o zaman."

Bunların yanı sıra eylemlerde, "İklim değişikliği değil, sistem değişikliği!" vurgusu da yapılıyor.

"GELECEĞİMİZİ MAHVETMEKTEN VAZGEÇMEK ZORUNDASINIZ"

Yüzlerce ülkede çocuk ve gençler iklim değişikliğine karşı okulları "kırarken", Makedonya'da çocuklar hava kirliliğinden dolayı okullara gidememişlerdi. Yapılan eylemlerde bu tür konular da işlenerek, evrensellik vurgulanmış oluyor. "Yetişkin", "çocuk" vb. tartışmaları ile eylemler ve bu hareketin beyni olarak görülen Greta, her türlü eleştiriye tabi tutuluyor. Güya bu çocukların beynini anne ve babaları "yıkıyor". Oysa Greta, tam tersine, anne ve babasını kendisinin değiştirdiğini söylüyor. Aynı şekilde kapitalistler beğenseler de beğenmeseler de değişim hareketinin başladığını vurguluyor ve şunu ekliyor: "Ve sanırım bu daha başlangıç. Sanırım ufukta değişim görünüyor ve insanlar kendi gelecekleri için ayağa kalkacak."

BM 2019 Nobel Barış ödülleri için Greta Thunberg'i de adaylığa ekledi. Bu hareketin etkili bir sistem karşıtı hareket haline gelmemesi için temkinli davranan emperyalistler, Greta'yı iklim konferanslarına, Davos zirvelerine çağırarak ayakta alkışlıyorlar. Ancak içi boş vaatlerden bıkmış ve gerçek bir değişim isteyen kitleler, en başta da genç nesiller emperyalistlere aldanmayacak görünüyorlar.

DİSK Genel-İş İzmir 2 No'lu Şube'nin Genel Kurulu üzerine

Genel-İş 2 No'lu Şube'nin Genel Kurulu'nu 16 Mart'ta Konak Selahattin Akçiçek Kültür Merkezi'nde yapıldı. Genel Kurul sürecini aktarmadan önce sendikalarla ilgili düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Sendikalar işçi sınıfının ekonomik ve sosyal mücadelesinin en temel aygıtıdır. Sermayenin saldırılarına karşı işçi sınıfının kendisini korumak için kullanacağı başlıca örgütlerdir. Bugün ülkemizdeki sendikal anlayışlar, işçi örgütleri olarak sınıfın haklarını savunmak, işçileri örgütlemek vb. konusundaki yaklaşımlarını, ekonomik ve politik mücadeledeki duruşlarını pratikleriyle ortaya koymak durumundadırlar. Keza işçiler kendi öz örgütleri olan sendikalarda sınıf bilincini kuşanarak, kapitalist sömürü düzenine karşı omuz omuza mücadele yürütmekle yükümlüdürler.

İşçiler sendikalarda sınıf temelli ideolojik, siyasal, kültürel bilinçlenme yaşamadıklarında, sınıf bilinciyle davranmadıklarında kendi emeklerine yabancılaşmaya başlarlar. Bu da beraberinde sendikalara uzaklaşmayı getirir. İşçilerin tabandan gerçek bir sendikal örgütlenmeyi diri tutmadığı yerlerde sendika yönetimleri sekter, kariyerist, rantçı, koltuk kaygısı güden, kendi bencil çıkarları için her yolu deneyen gerici yapılarla dönüşebiliyorlar.

İşçi sınıfı öz örgütlenme ve mücadele aracına sahip çıkmadığı durumda, sendika şube yönetimleri işçi sınıfının tüm sorunlarını bir kenara bırakıp, kendi menfaatleri doğrultusunda hareket edecek delege ve temsilcileri belirlemekle uğraşıyorlar. Ya da ihtiyaç doğduğunda göstermelik eylemlerle işçilerin havasını boşaltıyor, işçilerin yanlarında görünmüyorlar.

Öte yandan bugün gerçek mücadele örgütlerine, gerçek sınıf sendikalarına her zamankinden daha çok ihtiyacımız var. Bugün ülkemizde sermaye düzeninin siyasal, ekonomik, kültürel çok boyutlu krizi hüküm sürüyor. Savaş çığırtkanlığının arttığı, düzenin açmazlarının derinleştiği, siyasal iktidarın baskı, sömürü, faşizm politikalarının günlük hayatımızda ve her alanda derin yaralar açtığı bir dönemdeyiz. İşçi sınıfının 150 yıllık mücadeleye ve bedeller ödeyerek elde ettiği kazanımlar saldırı altında. Kıdem tazmi-

natımız gasp edilmeye çalışılıyor. Bireysel emeklilik, esnek çalışma gibi uygulamalar tam olarak hakim kılınmak isteniyor. İşçi ve emekçiler cephesinde bu olumsuz havayı dağıtmanın koşulu başta işyeri komiteleri olmak üzere tabandan "sınıfa karşı sınıf!" perspektifiyle örgütlenmesidir. Sınıf olarak tarihsel sorumluluklarla karşı karşıya olduğumuzu, tüm saldırılara karşı birleşik emek cephesi hattı oluşturmamız gerektiğini düşünüyorum.

İzmir Genel-İş 2 No'lu Şube olarak nispeten örnek bir geçmişimiz var. Taşeronlaştırma sürecinde işyeri komiteleri kurarak örgütlü mücadele geleneği yarattık. Sendikalaşan işyerlerimizin oluşturduğu dinamik süreci ören, yöneten, yönlendiren örgütlü ve örnek bir şube olduk. Ama gelinen noktada şubemiz bürokratik ve kastlaşmış ilişkilerin cirit attığı bir yapıya dönüştü. İşyeri temsilcilerinden şube yönetimine ve başkanına kadar şubeye egemen anlayış, popülist, ben merkezci, adam kayıran, işçileri ayırıştırıcı, kendisi gibi düşünmeyen üyelerini sendikaya küstüren, sendika içinde dost-düşman ikilemiyle hareket eden bir niteliğe bürünmüş durumda.

Tüm bunların sonucunda şubemiz sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarıyla ilgili

olmayan bir Genel Kurul gerçekleştirildi. Bir başka deyişle, ülke gündemine, işçilerin sorunlarına, örgütlenmeye, sosyal, kültürel, ekonomik alandaki duruma, savaşımlara, emeğin sömürülmesine vb. ne dair hiçbir sunumun yapılmadığı, tartışılmadığı bir Genel Kurul yaşadık.

Genel Kurul'da yeni yönetime talip olan taraflar daha çok kendi menfaatlerini ve kaygılarını dile getirdiler ve haliyle koltuk savaşları öne çıktı. Bir önceki yönetimde yan yana duranlar, koltuk sözcüsü olduğunda birbirlerini suçladılar. "Ahlaksızlığa ortak olmam" gibi açıklamaların yapıldığı Genel Kurul'da, söz-yetki-karar süreçlerinde tabana/üyelere söz hakkı vermeyen ve genel merkezin de içinde olduğu bürokratik anlayış, kendi koltuklarını sağlama alma telaşıyla hareket etti.

Söz alan her konuşmacı işçi sınıfına hitap etmeyi ve içeriği boşaltılmış şekilde "Ya hep beraber ya hiçbirimiz" gibi sloganlar kullanmayı ihmal etmedi. Fakat aynı şahısların kendi kişisel çıkarları söz konusu olduğunda, işçileri etkileyerek, "Baskılar bizi yıldırılmaz" gibi sloganları yarıştıkları tarafa karşı kullandıklarına da şahit olduk. Yaşananlara tanık olan DİSK genel merkezi ve şubeleri de bu yaşanan-

lardan muaf değil. Tüm bu olumsuzlukların güc aldığı, beslendiği zemin toplamda konfederasyonun yaşadığı ve ayakta tuttuğu içi boşalmış bürokratik yapıdır.

Genel Kurul sürecine tanık olan işçiler, şubeye hakim mevcut sendikal anlayışın çıkar-menfaat-ücret sendikacılığını, adam kayırmanın işçileri nasıl böldüğünü ve kullanıldığını, dar grupçu zihniyetin sendikaları nerelere sürüklediğini, sınıfın haklarını nasıl hiç ettiğini, uzlaşmacı sendikacıların sınıfa nasıl yabancılaştığını yaşayarak gömüş oldular.

Gerçekler devrimcidir ve Genel Kurul'da bulunan sınıf devrimcileri bu gerçekleri dile getirmeye çalıştılar. "İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır!" şiarıyla ve sınıf bilinciyle muhalefet eden delegeler yaşanan tüm zorluklara rağmen kürsü hakkını kullandılar ve yaşanan tüm bu olumsuzlukları da vurgulayarak, utanç verici tabloyu teşhir ettiler. Sınıf bilinçli işçiler, emeğin kurtuluşunun sorunlarına işaret ettiler. İşçilerin söz-yetki-karar hakkını gerçekten kullanabildikleri taban demokrasisini öne çıkardılar. Devrimci işçiler sınıf sendikacılığı bilinciyle hareket etmeye ve sınıf mücadelesi hattında yürümeye devam edeceklerdir.

GENEL-İŞ ÜYESİ BİR İŞÇİ

Seçimler bitti,
düzenin krizi derinleşiyor...

**Kapitalist sömürü ve köleliğe,
faşist baskı ve zorbalığa karşı**

**1 Mayıs yolunda
sınıf kavgasına!**

